

Letnik IX.

Predplačati se ne more.

1. augusta 1912.

Vydrovčankl.

Naša mala Mana joče,
solzno njeno je oko.
Vedno hoče Vydrovko
in ker je nima, bridko stoče.

Mamica je ukazala:
„Le ostani mi doma,
saj veš, kaj to je — palica
zdavnaj že si jo spoznala!“

In Mana joče, Mana plaka,
utolažiti ne more je nikdó!
Kako pri babici diši lepó
Vydrove kave čaša vsaka!

Sedi doma in lica bleda
ubogo manico skrbe . . .
„Oh, Mana moja, kaj ti je?“
vprašuje skrbno in jo gleda . . .

„Če hočeš, mama, da sem zdrava,
da lica moja ne bledé,
edino to poprosim te,
ozdravi Vydrova me kava!“

In mama boža hčerko svojo
tako j naroči vrečico —
In Mana pije Vydrovko
pa pravi: „Glej zdaj Mano svojo!“

Okrogla lica, barva zdrava,
kaj hočeš več še mamica!
Glej — to ti pravi Manica:
le Vydrova diši mi kava!

== Nismo vedeli, ==

če bomo ustregli našim odjemalcem s tem, da smo uvedli novo vrsto šumečih bonbonov „Ambo“ po 5 vin. Posrečilo se nam je! Veliko naročil in mnogo priznanj jasno spričuje, da smo zopet našli pravo pot v zadovoljstvo cenj. odjemalcev.

„Ambo“, 5 vinarski bonboni dajejo več limonade kot stara vrsta in čeravno so dražji, so pa toliko vrednejši. Uverjeni smo, da bodo našli zasluženo ocenjevanje.

Šumeči bonboni niso izdelek, za katerega bi bil denar proč vržen, temveč v času vročine je iz njih pripravljena limonada dragocena, zdrava in poceni pijača. Škatlja „Ambo“ s 40 kosi stane 2 K.

O jedi splošno, zlasti pa o buhtelnih.

Vrhunec zadovoljnosti vsake gospodinjice je, če se ji posreči pripraviti dobro jed. Prirojeno je, da hoče biti pohvaljena za svoj trud in za svojo umetnost in slab dokaz velike ljubezni zakonskih bi bil, če ne bi našel mož po dobrem obedu par sladkih besedi za svojo družico, ki mu je pripravila užitek, katerega zahteva telo in duša. Nasititi se, je iz fiziološkega stališča za vsako zdravo bitje nekaj čisto navadnega, dočim je pri človeku v tolažbo duše, ker vpliva refektivno na razpoloženje. Če kuha žena samo zato, da bi lačneže nasitila in če le to smatra za svojo dolžnost — potem je dovolj žalostno!

Častihlepnost žene kot kuharice bi bila užaljena in nerazumevanje možev privede k vsakdanjemu življenju brez vzajemnosti, odkritosrčnosti in ljubezni. Vsekakor pa je navadna, okusno pripravljena kmetska hrana mnogo ljubša, da celo ideal velikemu številu onih mladeničev, ki so se prenaedli gostilniške hrane.

Sicer ni to edini ideal, ker mnogo idealov nam zatre krutost življenja, medtem ko ta edini ostane do smrti. Dobro in okusno jesti. In če so se ideali moževi razpršili, ostanejo ženi. Ljubiti svojega moža, kuhati mu dobro in okusno. Čuvajte to dobro voljo kot najdragocenejši biser, kot zlato in dragulje, ki se jo sploh ne da nadomestiti.

Pohvalite buhteljne, katere Vam je spekla ljubljena žena z buhtinom, s to dragoceno začimbo. Brez buhtina buhti niso in niso buhti. Buhti polnjeni s sirom, makom ali z raznimi kompoti nikdar niso dobri brez buhtina. Njih prijeten duh človega draži in vabi. Ne morete jim kljubovati, dokler se jih niste dodobra najedli. Potem pohvalite in hvaležnost svoje žene si pridobite. Buhtin hvali toliko naših odjemalcev, poslušajte samo sledeče:

P. T. gg.: **Bartoš Karel**, sodarski mojster, Pohoří, Opočno n. dr.: Pecivo z Vašim „Buhtinom“ nam izvrstno ugaja.

Packova Franciška, trgovina z blagom, Brno, Nová ul. št. 11. 29./IV. 12: „Buhtin“ sem sprejela. Pekla sem kolače in jim pridala „Buhtina“; testo je zelo krhko in pečeni kolači prijetno dišijo. Vsem zelo ugajajo in „Buhtin“ priporočam vsem odjemalkam Vydrove kave.

Pokorný Ivan, šolski vodja v p. v Robousich pri Jičinu: Spomnil sem se na Vas in hočem Vam nekaj sporočiti; upam, da Vas s tem ne nadlegujem: Bližajo se binškošni prazniki. Moja soproga je sklenila, da obišee sina, ki je učitelj na moravski meji. Da ne bi šla tja praznih rok, je začela peči kolače. Kakorhitro je razvila „Buhtin“, Vaš pridelek za pecivo, smo že imeli užitek od prijetnega duha, ki se je razširil po celem prostoru in vzbudila se nam je slast po kolačih. Kolači so se posrečili, in nam zelo ugajali. — Ko se je približal čas južine, odprli smo stekleno posodo z Vašo „Vydrovko“ in zopet smo imeli užitek. Razširil se je prijeten duh, kakor iz novopečenega čisto rženega kruha. Zmleli smo navadno mero žitne kave, skuhali in pridali malo zrnate. Za par minut smo imeli na mizi Vašo kavo, Vašo okusno, zdravo žitno kavo, kavo, ki nasiti, ki človeka ne razburja, temveč ga ohrani pri zdravju. K temu smo prigrizli zelo okusne kolače. Slava Vam!

ZA GOSPODARJE IN GOSPODINJE

Če te je čebela pičila, odstrani želo in izsesaj rano. Potem kani par kapljic salmijaka gori. Če je nastala večja oteklina, prilagaj obkladke od svežega nekuhanega mleka. Tudi ilovica dobro dé, če ni družega pri roki. — Tudi proti piku od muhe je salmijak izvrstno sredstvo. Lahko pa rabiš tudi milo, čebulin sok i. t. d. Če je pik starejši, oteka in boli, daj naftalin gori, ki ga dobiš za par krajcarjev v vsaki apoteki. — Včasih se pripeti, da je pik posebno strupen in začne otekati kar cel ud: roka, vrat, lice. V takem slučaju se kar nič ne obotavljaj, ampak le naravnost k zdravniku. Marsikdo je že umrl zaradi take malenkosti. — Večkrat se pripeti, da čebela, muha ali kakšen drug mrčes opiči koga v usta ali v grlo, če ni pazil, ko je pil kakšno pijačo ali vgriznil v zrelo sadje. Vzemi takoj žličico kuhinjske soli in jo raztopi v malo vode ter počasi popij to zmes, ki je sicer zelo zoprna, ali dobro pomaga proti bolečini in oteklini v ustih.

*

Godrnjači, katerim ni nikoli nič prav in nihče všeč, bi morali večkrat pogledati tudi v svojo lastno skledo in ravnati se po sledečih pravilih, pa bi hitro izgubili svojo sitničavost: Karaj sebe ravno tako, kakor karaš svojega bližnjega, pa boš mnogo manj napačnega storil, kakor doslej. In ravno tako rad, kakor odpuščaš sebi svoje napake in grehe, jih odpuščaj tudi drugim. Če se ravnaš po tem, boš spoznal, da niso drugi ljudje tako.

*

Zdaj po leti je najboljši čas, da se očistijo postelje, blazine, madrici in pokrivala (kovtri, kakor jim pravijo pri nas.) Če je perje jako umazano, ponesnaženo, ali če so rabili blazine bolniki, je treba perje popariti z vročo vodo in posušiti na solncu. Lahko položiš kako mrežo čez, da ti ga veter ne raznese. Enako postopaj tudi z žimo. Pretolci jo, da spraviš najhujši prah iz nje, potem pa jo popari s kropom in v čisti vodi iz-

Naša gorčica v pripravnejši posodi - in cenejša.

Mesto $\frac{1}{4}$ kg. steklenice smo se odločili za pol kilogramove, vsled česar nam je bilo mogoče, da smo znižali ceno! Steklenica $\frac{1}{2}$ kg. stane sedaj 1 K, kakovost gorčice je ostala nespremenjena. Naše cenj. gospodinje-odjemalke prosimo, naj vse poskusijo in naročijo gorčico in sicer zrnčasto kremško, izvrstno k mesu, kakor tudi drobno zmleto francosko, izvrstno h klobasam in za omake.

plahni. Kadar se žima posuši, jo še dobro izrahljaj in postelja Ti bo kakor nova. Tudi pokrivala (kovter, Steppdecke) se lahko očisti doma. Seveda je treba precej paziti, da se draga stvar ne pokvari. Operi pokrivalo v mlačni vodi z dobrim milom, izplahni in položi čez noč v mehko vodo-kapnico, drugi dan iztisni vodo kolikor se da in pokrivalo obesi; na voglih, kjer se voda rada nabira, moraš večkrat stisniti vodo da se pokrivalo prej posuši. Ko preide največja vlaga, tolci pokrivalo večkrat na dan poševno s palico, da se vata zrahlja. Tudi moraš obračati pokrivalo, da visi zdaj na eno zdaj na drugo stran, enkrat po dolgem, drugič počez, da se ne narede grde rumene maroge od vode. Kadar je pokrivalo popolnoma skozi in skozi suho, pretolci ga dobro še enkrat po obeh straneh in bo kakor novo.

*

Kadar kupujejo neveste platno za balo, morajo biti precej oprezne, da dobe čisto blago in ne kakšno malovredno tkanino, v kateri je pravega platna komaj za polovico. Izkušen trgovec se hitro prepriča, če ima čisto robo pred seboj ali pa le falzificirano. Pravo platno pušča mokroto hitro skozi, tkanina je na drugi strani takoj mokra, med tem, ko pri bombaževini traja precej časa predno se kaplja vpije v blago. Nekatere ženske si domišljajo, da čutijo pod prsti, če je platno pristno ali ne. Ali prsti so zelo varavi, ker se lahko tudi navadni bombaž priredi tako, da je gladek in da se sveti. Najboljše je, da paziš na niti, ki so pri platnu neenakomerno predene. Če pogledaš skozi tkanino proti svetlobi, boš lahko razločila, koliko nitij je pristnih platnenih, koliko pa le bombaževih. Vzemi z iglo eno podolgasto nit in eno počezno iz tkanine in jih raztrgaj. Bombaževa nit gre rada narazen, ker ima kratka vlakna. Platno pa ima dolga vlakna in izgleda tam, kjer se je nit pretrgala, neenakomerno in razklano. Če zatrgaš tkanino samo, se to še bolj pozna: Pri platnu je zarez neenakomerna, vlakna in niti štrle paralelno od sebe. Pri bombaževini pa so niti enakomerno pretrgane in kravžaste. Za vsak slučaj natrgaj robo po dolgem in počez, ker je pri polplatnu ena nit sigurno bombaževa.

*

Ali si želite slastno juho?

Uvedite v svojo domačijo Vydrove juhine pridanke, s katerimi šele dosežete pravi aromatičen okus in duh goveje juhe. S tem popravite prazen okus, katerega daje slabše goveje meso. Pridajte jih posebno v nemesne juhe, da jih znatno izboljšate. Tudi izvrstne omake se da pripraviti na ta način mesto iz goveje juhe, kar je zelo štedljivo. Steklenica $\frac{1}{4}$ kg. stane 1 K
 ::: 60 vin, vzdrži zelo dolgo. :::

Priprosti človek si težko predstavlja, kakšne velikanske dobičke imajo nekatere države od pošt. Saj je deset vinarjev pravzaprav zelo majhna svotica in vendar ti oskrbi pošta tvoje pismo iz Kotora v Dalmaciji n. pr. pa do Hamburga, od adrijanskega morja pa do severnega čez celo srednjo Evropo. Za petindvajset vinarjev gre tvoje pismo čez neizmerne daljave, čez široko morje v Ameriko in vse dele sveta. In vendar imajo kljub temu ogromnemu delu, ki ga povzroča vsako pismo, države vendar še svoj profit. Velika Britanija ima vsako leto od pošte 137 milijonov 810 tisoč kron dobička, Nemčija 117 in pol milijona, Rusija 94 milijonov 270 tisoč, Italija 23 milijonov 430 tisoč čistega dobička. Ogrska je imela s pošto 68 milijonov 480 tisoč stroškov, prihodka pa 85 milijonov 880 tisoč, torej 17 milijonov 390 tisoč čistega dobička. Avstrija je izdala za pošto 190 milijonov 540 tisoč kron in sprejela 194 milijonov 270 tisoč, čistega dobička je imela tedaj samo 3 milijone 730 tisoč. Turčija je imela od pošte 2 milijona 600 tisoč frankov, Švicarska 2 milijona 560 tisoč, Bosna in Hercegovina 910 tisoč. Nekatere države pa so imele več stroškov, kakor dobička: Tako Grška, Bolgarija, Luksemburška, Tunis, Peru, Chile, Meksika, Argentinijska in Zjedinjene države. Zjedinjene države so izdale 30 milijonov 300 tisoč frankov več, kakor so sprejele.

*

Če hočeš, da ti meso prehitro ne zasmrdi, namoči čisto platneno cunjno v pravi vinski jesih in zavij meso v njo, dobro se bo držalo. — Pogreto sočivje zvečer je kakor sveže, če ga pogreješ v lončeni posodi nepokrito in zelo hitro. V lonec deni prej malo masla ali pa dve žlici kropa.

*

Kopanje v hladni vodi je za zdravje zelo koristno. Najbolje je kopati se dve uri pred obedom. S polnim želodcem iti v vodo je nezdravo in tudi na tešče ne sili v vodo. Ne teci k reki ali potoku, da se ne spotiš, po drugem pa tudi ne čakaj slečen na prostem, dokler te zazebe. Človek mora iti gorak v vodo, drugače ga prevzamezi ma v hladni kopelji. Srce moraš udarjati popolnoma mirno, predno skočiš v vodo. V vodi plavaj, če znaš,

Ali ne veste, kaj je Julep?

To je sadni sok, izprešan in nepokipen ter z gorkoto pasteriziran, da se ne more kvariti. Poimenuje se ga po sadju, iz katerega je pripravljen in sicer iz jabolk, višenj, borovnic, robidnic ali iz grozdja. Nima nikakega pridanja, niti vode. ::: Vydrov Julep je moderna pijača za abstinence in za bolnike, katerim je zdravnik prepovedal vino in pivo. Za telesno vzgojo otrok je to idealna pijača. Cene najdete v vsaki številki „Dom. Prijat.“

ali pa se vsaj gibaj, da kri sveže teče po žilah. Ne čakaj v vodi, da ti skoči gosja koža na telo in da klepetáš z zobmi od mraza. Odidi vun še dokler ti je prijetno in ugodno. Slabokrvni ljudje naj se sploh ne kopajo v premrzli vodi, pa tudi drugim je pet minut navadno dovolj. Le posebno močni korenjaki ostanejo v vodi lahko brez škode pol ure in še dlje. Posebno otrokom nikar ne dovolite, da brazdajo cel dan v vodi, postali bodo suhi, bledi, medli in nervozni. Naj skačejo tako na pol oblečeni rajše po solncu in zraku. Tako gibanje vsi zdravniki priporočajo.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Naročila, reklamacije, pritožbe, rešitve ugank i. t. đ. naj se pošiljajo naravnost na Vydrovo tovarno hranil v Pragi VIII., rokopisi pa na Zofko Kveder-Želovšek v Zagrebu, Ilica 20.

Ivan. Vaš „roman“ je tako originalen, da bom tri kitice na tem mestu objavila:

Kako junak je v njem hladan,
Brez čuta, brez veselja.
Če ravno zdrav je in močan,
In ne brez premoženja,

On ženske še pogleda ne,
Ko bi še lepša bila;
Nekdaj s prijateljem, se ve,
Sta skupaj v vas hodila.

Od takrat mu nič več ni mar,
In družba ga ne mika;
Po svetu, polnem se prevar,
Nesmiselno potika.

Radivoj. Naznanite mi takoj svoj natančni naslov in tudi tovarni, da se Vam izplača honorar. — **A. S.** Brenkljanje, brenkljanje! — **Jožef.** Preveč po starem. — **Črtomir goriški.** Dragi gospod, pisma brez podpisa romajo naravnost v koš! — **Prvak.** Vaš mož s „piko na jeziku“ je sicer prav simpatičen človek, za tisk pa le ni. — **Trebničan.** Pesmij imam polne miznice in ne slabših, kakor so Vaše. — **Fr. S.** Vaš sonet je samo za domačo rabo. Poskusite v prozi! — **Za vse.** Kdor misli, da se mu godi krivica, naj poskusi še pri kakem drugem uredništvu. — Pišite po eni strani in razločno!

Poznate Vydrove juhine konzerve?

Ne? Poskusite, so izvrstne juhe! Dopoldne ali pa zvečer si lahko pripravite juho po okusu: grahovo, gobovo, lečno, blekovo ali riževo, ne da bi obteževali gospodinjino in ji delali velikih skrbi. Tekom 5 minut (riževa 15 minut!) si pripravite krožnik juhe brez vsakih posebnih priprav, konzerve so namreč popolnoma gotove. In tudi po ceni! Za šest vinarjev imate pošten krožnik izvrstne juhe. Zau-pajte nam nekóliko in pohvalili nas boste.

Juhe vseh vrst v škatlji s 25 porcijami stane 1 K 50 vin., ali pa katerekoli druge vrste $\frac{3}{4}$ kg. stane 1 K 50 vin.

GUSTAV GRAŠČAN:

AMULET.

Ta temni, žgoči žar oči,
ko lotosa je cvet;
ob njem mi duša koprni
nevidna moč, kot prejšnje dni
polašča se me spet . . .
O, amulet, moj amulet,
tedaj nate uprem pogled
zaupajoč, pobožno vnet . . .
Nedožni, lilijski obraz,
oči nebeških par,
njih tajni kras, njih bajni kras
in njih prelestni čar.
Zamišljen ves in tih zrem jaz.
In bela lilija vzcveti
mi v prsih tisti čas
in temni, žgoči žar oči
izgine, kot prikazen zla;
in ko na zemljo tih večer,
seli se v moje srce mir,
z njim prejšnja sreča vsa!

FRAN BEVK:

MLADI LJUDJE.

I.

Sedeli so v zakotni beznici, požirali tabakov dim in smradljivo soparo, pili čudno mešanico in se zabavali. Predmet zabave jim je bil gostilničar, pijanc in nečistnik, pokvečenega života in poln kvant, ter njegova žena, debela neumna ženska, z okrvavljenimi očmi in nazvunštrčečimi ustnicami. On je plesal, šantov, kot je bil, po trhlih deskah v sobi. Gramofon je igral valčke iz operet in „Na planincih solnčice sije“. Ona pa je pela z visokim, hreščečim glasom in se napanjala, da so njene, že itak ostudne poteze krog usten dobile še ostudnejši izraz. — Tu pa tam jo je zagrabil krčmar in se zasukal ž njo, dokler se mu zdelo, potem pa jo je pahnil od sebe, da se je zvalila po tleh. Vstala je, ga ozmerjala in stopila v kot.

To je bila zabava in vsi so se od srca smejali. Razen mlade družbe je bila v gostilniški sobi tudi družčina vojakov z ženskami dvomljive vnanjosti. Pri gramofonu je stala domača hči, lepa in visoka; navijala ga je in gledala vse kot nema in vendar z nekim pogledom, ki bi vzbujal pri čutečih usmiljenje.

Eden izmed mlade družbe — ponašal se je s psihologijo, ki jo je študiral in poučeval povsodi križem-kražem — je povzel besedo in je vprašal: „Slišite, ali imate radi ženo?“

Krčmar se je zazibal proti nji: „Seveda, tako . . .“ in jo je udaril. Hči ob gramofonu pa je povabila pogled.

Vsi so se zasmejali in drugi, ki se je držal poeta, je vzkliknil: „Imenitno — za roman!“

„Tako jaz poljubljam. Še pol hitra?“

Tretji, ki je tudi študiral psihologijo ljudi in se pripravljaj za nekaj velikega je rekel: „Poljubite jo še enkrat in damo za vino . . .“

Hotel je, a ona se je umaknila, da je udaril v zrak in se skoraj zvrnil, hči pa se je obrnila v stran. Družba se je divje zakrohotala, plačala in šla. Zunaj na cesti še so bili ob kolena.

„Ta krčmar in ona — prava tipa . . .“

Pa so odšli po trotoarju ozke ulice. Za nekaj časa je rekel psiholog: „Kako interesantno bi bilo študirati psihologijo te deklice, krčmarjeve hčerke“.

„Kaj mora ona trpeti ob pogledu na počenjanje njenih roditeljev,“ je pristavil poet brez sočutja.

„Res, res, imenitno. Opazoval jo bom prihodnjič, nocoj sem jo bil prezrl“.

Takat je kriknilo nekaj nevidnega in neznanega od zemlje do neba in družba je vztrepetala in obstala.

„Kaj je to?“ je povprašal oni, ki je bil med njimi najbolj plah.

„Osel je zarigal“, se je zakrohotal najsurevejši in za njim vsi, da so prevpili oni klic . . .

Odšli so dalje in noč jih je zagnila — — —

II.

Bil je fant, ki je živel lepo in mirno življenje in zidal in sanjal in upal, da se mu je vse smehljalo. Pomlad njegovega življenja je bila vsa v cvetju in se je nagibala na poletje.

Takrat pa je stopila k njemu ženska, ki je izgubila pomlad in napravila poletje in ga je objela s svojimi koščenimi prsti: „Daj meni!“.

„Nisem tebi vsega tega pripravil. Ne dam ti!“ Toda ona ga ni izpustila.

Fant je vzkriknil na pomoč in iztegnil roko, da se jo kdo oprime in ga reši. In te roke se je oklenila deklica svetlih oči, . . . In ob pogledu nanjo je fant sam začutil večjo moč.

Tu so prišli fantovi prijatelji, ko so videli samo njegovo roko, pa so mu klicali: „Kaj si iztegnil roko po roži, ki smo jo duhali že mi!“

„Če ste jo duhali, ni izgubila še vonja, ni izgubila barve. Ste jo mar otrgali in v gubnico deli?“ Tako jim je klical fant in dekljičja roka ni izpustila.

„Kaj prijemlješ za žlico, da boš jedel iz sklede, ki smo jo izpraznili mi!“ so zopet klicali prijatelji.

„Lažete!“ je kriknila mladenka.

„Trdo se oprimi“, je klical fant.

Prijatelji pa so pristopili in prijeli deklico — poduhan cvet — in jo skušali odtrgati od prijateljewe roke — in odtrgali so jo z njegovo roko vred in jo vrgli v blato in obsodili — poduhan cvet . . .

Fant pa je krvavel in ni mogel več oztegniti roke — — — Na odprto rano pa se je vsesala ženska in mu pila kri in mu jo pijo . . .

III.

Trije so bili, vsi trije so sanjali, vsi trije pisali verze in vsi trije ljubili.

Kaj je bila ljubezen vsem trem, se ne da povedati, ker niso tega nikomur razodeli in ni besed za to.

To se samo čuti. Sočutje do trpečih ti razodene, kar skriva izraz . . .

Prvi je ljubil Marico, lepo in visoko deklé, ki je sanjalo neko daljno srečo in služilo svoj kruh . . .

Sestajala sta se po enkrat na teden zvečer in se srčno pozdravila — le nekoč jo je on hladno ogovoril.

Pogledala ga je in nje pogled je bil vprašanje.

„Vprašaš, kaj mi je? Si res govorila z njim?“

„Kako? S kom?“

„Ne taji! Danes opoldne pri kosilu.“

„Skupaj sva na hrani. Slučaj — Ali naj pustim kosilo?“

„Tvoja stvar . . ; Glej, da se stvar ne ponovi. Izvem — to je gotovo.“

Ni bilo drugače — stvar se je ponovila in fant ni več prišel — dekle pa je šlo — bogve kam je šlo . . .

Drugi je ljubil Ivanka, ubožico, ki je služila v gostilni. Dobro dekle, a gorko, ženska kri je bila v nji . . .

Nekoč, ko so sijale zvezde, in so dišali kostanji ob cesti ji je rekel — držal jo je za roko —

„Ivanka! Rekel sem ti: čez štiri leta — in pridem po te. Si premislila — zdaj lahko govoriš . . . Boš čakala?“

„Štiri leta?“

„Štiri leta ljubezni in nato sreča . . .“

Dekle je pomislilo, fant je čakal.

„Štiri dolga leta čakanja?“

„Štiri kratka leta ljubezni . . .“

Mej vinogradi je zaviskal fant — — —

„Boš čakala, Ivanka?“

„Ne!“ — Dekle je vztrepetalo ob vrisku in okrenilo za njim.

Fant ji je zameril in jo pustil in šel. Še maščevati se je hotel, ker ni pomislil, da je ženska.

Tretji pa je ljubil Tončko, naivno, sentimentalno dekle. Sestala sta se vsak večer pod dišečimi kostanji in šla na polje in govorila . . .

„Tončka! Res, da si se sprehajala z nekom po tej poti, tako, kot se sprehajaš zdaj z menoj? . . .“

„To je laž . . .“ Glas se ji je tresel.

„Izvedel sem. Bilo je lani . . .“

„Ah, fani . . . Spominjam se; lep fant je bil, črnolas, kot ti . . . A fani tebe še nisem poznala . . .“ Ob teh besedah je bila še bolj naivna.

Fant ji je odpustil. Drugič pa se je zgodilo, da je rekel: „Včeraj si šla z nekom ob bregu in si ga držala za roko. Govori! . . .“

„Mi zameriš? Bilo mi je dolgčas in tebe ni bilo. Danes pa sem s teboj — ne bodi hud!“

Tudi zdaj ji je odpustil. Tretjič pa se je zgodilo, da je fant čakal dekleta, ki ga ni bilo več od nikoder. Dva, tri in več večerov — zastonj! . . . Iskal ga je — ni ga našel. Le slišal je o njem, da hodi bogve kje s fantom . . . Šel je in zablodil v svet zapuščen, kot jih blodi toliko obojih . . .

Mladi ljudje! — — —

DR. IVO ČESNIK :

TROT.

Vsi ga poznate v kraljevstvu skrbne matice. Ne nabira strdi in ne nosi v lepo izdelan ulnjak praška za satovje, da bi pomagal zidati veličastne celice pridnim čebelam sestricam, in vendar živi in se redi od truda in znoja drugih. V poletnih večerih ste ga utegnili opazovati, kako se izprehaja po panjevi prednici, se hladi in stopa ponosno kot kralj. Morda ste ga videli tudi v človeški družbi in ga poznali prvi hip. Predrzen je in vesel, rejen in zadovoljen. Včasih se drži klaverno in hodi od hiše do hiše, moli in klečeplazi, za vasjo pa leže v senco ob potoku in se smeje vsemu svetu. Poznal sem mnogo trotoev v odlični družbi in med ljudmi: ki žive od revščine. Poznal sem bogatega barona, ki je dopolnil že 40 let, — a ni imel niti toliko smisla za življenje, da bi se poročil in vzgojil lenuhe, — čeprav ga je pogosto nagovarjala mati, naj se upreže v voljan zakonski jarem. Oče mu je zapustil ogromno premoženje, ki ga je zapravljaj nekaj časa; potem se je naveličal še tega. Jedel je in pil — in spal in se vozil na izprehod. Na stara leta so ga morali pitati, ker se mu ni ljubilo držati žlice in vilice in noža v rokah. Poznal sem nekega študenta, ki ni hotel delati skušenj. Oče mu je zapustil legat za 4000 K na leto, dokler bo študiral. Kot dober jurist in sin je tolmačil očetovo voljo, da je lahko jesti študentovski kruh do smrti. Bil je vedno lepo počesan, gladko obrit, pel je in zabaval dame in se ni brigal za smisel in problem življenja. Saj ni bilo treba! Naj se brigajo zanj tisti, ki so

lačni in žejni! Poznal sem v Ljubljani pijančka, upokojenega orožnika, ki je imel komaj 40 let in pohajal ves dan po mestu in gledal izložbe; posebno, kjer se je svetila za šipo steklenica z likerjem, je postajal. Doma je pa žena skrbno šivala, da je zaslužila zase, sina in moža, ki ji ni dal niti vinarja od pokojnine za gospodinjstvo. Poznal sem tudi Gašperja Hacin, najzanimivejšega trota, kar sem jih srečal v življenju. Njegovo zgodbo vam hočem povedati.

* * *

Gašper Hacin je prišel oni večer že pozno domov. Prikolovratil jo je v kuhinjo, kjer je sedela njegova žena Mica za ognjiščem, gledala žrvjavo in brbljala nekaj sama s seboj.

„Dober večer! Mica, lačen sem, večerjo mi daj!“

„Lačen si, kajne? Žejen ne! Saj imaš poln želodec vina, da kuha iz tebe. Fej te bodi! Z mešetarji in skopitarji se klatiš okrog, odkar te poznam. Zaslužiš za vino; a, še ne, ker izvršuješ svojo častno službo vsake kvatre. Lenoba. „Ah, da sem te morala vzeti!“

Mica je gledala moža z jeznimi očmi in najrajši bi ga stresla za ušesa ali zlasala kakor paglavca, a bala se je njegovih močnih, dolgih rok.

„Zena, molči!“ je zavpil Gašper in sedel na klop poleg ognjišča.

„Ne bom molčala, ne! — Na beraško palico boš spravil — oba. Pri Mlakarju si se tako zadolžil, da se bojim danzadnem, da spravi na boben hišo, kozo in njivo. Potem se lotiš dela, lenuh! Sram te bodi! Dokler sta živela oče in mati, si ju molzel in pasel lenobo, ker sta te gladila, mesto da bi te podrepala s palico. Zdaj pa imaš za norico mene! A ne boš me več imel. Proč pojdem.“

Tedaj se je pa razjezil Gašper, vstal je in pobral poleno, da nabije ženo. Mica je zbežala iz hiše med krikom in kletvami svojega moža, ki je zagnal zanjo poleno, a je k sreči ni zadelo.

„Babše, grdo, ti boš mene zmerjalo, mene! Vojak sem bil, z mešetarji in mesarji sem znan po vsej dolini in vsem Krasu do Trsta in Devina. Da lenobo pasem, ko hodin s skopitarji! O, le počakaj me, Mica!“

Gašper Hacin se je kar penil jeze, si potlačil klobuk na čelo, pogladil sivo, umazano brado in odšel iz hiše.

„Nocoj naredim eno. Kdo bo vedno poslušal babje čenče?“ je mrmral sam s seboj ter se zibal v Mlakarjevo gostilno sredi vasi.

Pri Mlakarju ga je pozpravilo dvoje pivcev, starih prijateljev; cestar, Urh Semrov, ki se ni razumel z mlado nevesto in jo podučeval, naj ne razgrinja predpasnika čez celo ognjišče, ker je treba starost spoštovati, in Miha Petrič, ki ga je spodila lakomna žena od hiše na stare dni, ko ni mogel več dvigati pikona in sapon, sekire in kopače in je moral služiti za volarja.

„Kaj se pa držiš tako jezno nočoj, Gašper?“ Sedi sem k nama in pij!“ je smeje govoril Urh Šemrov. „Zunaj je mrzlo, tu smo pa na gorkem, Ali si se razsrdil pri mešetarjenju?“

„Nič pri mešetarjenju. Žena me je ujezila, a me ne bo več.“ Prisedel je in izpil v dušku ponujeni kozarec vina.

„Žena je nadloga,“ je zamrmral stari Petrič in si podprl brado z obema dlanmi.

„In velika nadloga, ki se je je treba znebiti! Jaz se je znebim. Vse prodam in pojdem v Ameriko. Na kupe zlata je tam. Naberem si ga in se vrnem čez dve ali pet let, če se mi bo zljubilo. To bo žena gledala debelo in me prosila odpuščanja.“

„Ali resno misliš na Ameriko?“ je s hudomušnim nasmehom vprašal cestar Urh.

„Resno. Še nocoj se zgovorim z Mlakarjem za prodajo.“

„Menda ti ne ostane mnogo za pot. Zadolžen si preveč pri krčmarju.“

„Kosmata kapa, toliko še vedno, da se znebim žene in jo popiham v Ameriko.“

„Prav imaš, žena je nadloga,“ je trdil Petrič. Medtem je prišel Mlakar in se vplel v pogovor. Bil je rejen, majhen mož z dolgimi brki in dobrikajočimi se očmi. V njegovi gostilni in prodajalni je bilo zadolženo pol vasi. Zato je imel veliko veljavo v celi dolini. Bali so se ga ubogi, spoštovali in častili so ga premožni, nevoščljivi so mu bili bogatini.

„Ravno o vas smo govorili, gospod Mlakar. Gašper hoče prodati bajto in njivo in jo odkuriti v Ameriko,“ je začel Urh.

„Tako je, žena me je ujezila. Za to prodam in pojdem.“

„Hm, hm. Kaj pa boš delal v Ameriki?“

„Kaj bom delal? Čudno vprašanje! Zlato bom kopal. Čez dve ali pet let se vrnem bogat kot vrag, ki varuje zaklade.“

„Pijan si, Gašper!“

„Kdo pravi? Trezen kot na vernih duš dan zjutraj! Prodam pa precej, da vam ne bom več dolžan in da lahko grem makari jutri v novi svet.“

„Hm, hm! Sitna stvar! Koliko pa hočeš pravzaprav za tisto svojo bogatijo!“

„2000 K mi daj, in koj jutri narediva lahko pismo.“

„Gašper, blede se ti ali se pa hočeš norčevati iz mene. Če hočeš tako prodajati, pojdi h kralju Matjažu pod Čaven, ki ima denarja na kupe in ga lahko trosi.“

„No, no, saj to ni zadnja beseda. Ceno pa moram nastaviti, sicer začneva hoditi kakor mačka okrog vrele kaše.“

„Modra beseda!“ je pritrdil Urh in začel mešetariti, ker je čutil, da bo nocoj še pijača na mizi, da si mu bo kar ogrel želodec.

Prigovarjal je Gašper, odgovarjal je Mlakar, vtikala sta se v besedo Urh in Petrič. Po dolgem prerekanju je bila sklenjena kupčija za 1600 K.

„600 K še dobiš, Gašper. Za 1000 K je dolga z obrestmi pri meni.“

„600 K! Dobro! Kdaj delava pismo?“

„Tako jutri, Gašper, da lahko tem prej odideš v Ameriko.“

„Velja!“

Gašper je udaril v Mlakarjevo desnico in poklical vina na mizo. In pili so likof, dokler niso pospali vsi trije bratci na klopeh.

Mlakar si je veselja mencial roke, ko je odšel v svojo spalnico.

* * *

Drugi dan je čakala Mica do večera, čakala ga je celo noč do jutra — ni ga bilo. Tretji dan se je raznesla po vasi novica, da je prodal hišo, kozo in njivo ter odšel v Ameriko. Mica je to zvedela — in se prestrašila. Hitela je k Mlakarju in ga vprašala, če je res, kar ljudje govore. Potrdil je govorico in jo tolažil, da lahko ostane v bajti, če mu najmenščino odsluži z delom. Mica je jokala in ga prosila, naj se usmili.

„Kaj češ, Mica? Kupil sem, plačal. Njiva je moja. Tudi za kozo sem se zgovoril. Pa v božjem imenu ti jo pustim, da ljudje ne poreko, da te preganjam. Kaj češ, Mica, pravica je včasih bridka, a je vendar pravica.“

Mica je odšla k županu, naj prepreči, da mož ne zbeži v Ameriko, odšla je k župniku, a nihče ji ni mogel pomagati. Stari župnik jo je tolažil, kakor je znal.

„Ne verjamem, da bi Gašper odšel v Ameriko. Poznam ga. Popihal jo je v Trst, kjer je služil pri vojaki. Toda čez morje se mu ne poljubi. Pomisli, da ima v žepu 600 K, s katerimi lahko živi mesec dni kot kralj. Na jutri tako ne mislijo taki ljudje, da je le za danes.“

Stari župnik je prav govoril. Štefan Jeklen, ki je vozil v Trst vsak teden teleta, je prišel k Mici z novico, da je videl njenega moža na ribjem trgu in da je govoril z njim. Pravil mu je, da je zadovoljen s tržaškim življenjem, da ne misli več na Ameriko, na dom pa tudi ne. Mica je jokala in prosila Jeklena, naj jo vzame prihodnji teden s seboj, da gre po moža. Jeklen je rad privolil.

Mica se je peljala v Trst v mrazu in burji čez kraško planoto. A ni čutila niti mraza niti burje. Le ena želja je bila v srcu, da dobi moža in ga vzame na dom. Iskala je ves dan, a ga ni dobila in ga ni mogla vzeti domov.

„Čemu bi iskala, Mica?“ ji je rekel Jeklen. „Bogve kod se klati in kdaj ga dobiš. Ko bo lačen, se že vrne.“

„Lahko je tako govoriti, a meni je grozno hudo.“

„Tu te ne smem pustiti, ker si že vsa prezebla. Kar na voz pojdi!“

Potisnil jo je na voz, pognal konje, ki so zdirjali po mestu in iz mesta. Mica je na vozu jokala in se ni utolažila vso pot. Po Krasu je bila ostra burja in mrzle snežinke so padale na

kamenito planoto. Mica je trepetala od mraza, čeprav je bila pokrita čez glavo v gorak koc, in ko je stopala z Jeklenovega dvorišča v svojo borno kočo, je čutila, da se ji tresejo noge in da jo v prsih nekaj stiska. Doma je zakurila na ognjišču in postavila lonec za kavo. A ni skuhala kave in ni se utegnila ogreti. Prijela jo je grozna slabost in morala je v posteljo.

„Moj Bog, kaj bo, kaj bo, če umrjem. Kdo bo skrbel odlej za Gašperja!“

To je bila njena prva misel, ki ji je ležela kot mora na duši.

Stara ura je enakomerno tiktakala na steni in motila grobno tišino, ki je vladala v sobi. Mico je morila ta tišina in bilo ji je grenko. Prišla ji je na misel smrt, ki se utegne pritihotapiti k njej skrivaj kot tat in ji vtrgati nit življenja. Začela je klicati in stokati s slabotnim glasom. A njeni klici so bili slabotni, prevpila jih je burja, ki je piskala svojo starodavno pesem okrog voglov. Ves večer in vso noč je preživela Mica v težkih vzdihih, strahu i trepetu, groznih bolečinah in misli na smrt.

Drugo jutro je prišla soseda mimo okna in je čula vzdihne. Stopila je v kuhinjo, v sobo in se prestrašila, ko je zagledala Mico v postelji.

„Kaj pa ti je, Mica?“ je vprašala in se nagnila nad bolnico.

„A ti si, Katra! Hvala Bogu, da si prišla. Vso noč sem klicala, a ni bilo žive duše. Bolna sem, bolna. Po gospoda bo treba,“ je govorila Mica s slabotnim glasom. Katra jo je tolažila in ji skuhalo kave in ji obljubila, da pošlje svojo hčer Tinko, ki ji bo stregla.

Prišel je župnik in jo spravil z Bogom, prišla je Tinka in ji stregla, prišle so stare ženice, da ji skažejo sočutje v trpljenju. A ni jih mnogo poslušala in govorila z njimi, ker jo je napadla huda pljučnica. Preskrbeli so zdravnika, ki je pa kimal z glavo in zmajal z rameni, kot bi hotel reči: „Moja pomoč je zaman.“ In res je bila zaman. V osmih dneh so Mico že ponesli na pokopališče in jo zagreblili v črno zemljo.

* * *

Minilo je od tedaj dva meseca, ko je nekega večera potrkal Gašper Hacin razcapan in raztrgan na vrata svoje nekdanje kočice. Mlakar je nastanil v njej starega Mazleta, ki je izdeloval svete kipe, škafe in brentače.

„Noter!“ se je odzval Mazle. Gašper Hacin je vstopil in se čudil, ko ni videl pri ognjišču svoje žene.

„Dober večer!“

„Bog daj! A, ti si, Gašper? Kod si se pa klatil toliko časa?“

„Kaj te to briga? Kje je moja žena, to mi povej! In kaj delaš ti tukaj?“

„Hišo sem najel od Mlakarja. Ali si že pozabil, da si jo prodal? Za ženo si se pa malo briga, Gašper. Tebe se je peljala iskat v Trst in se je premrazila, zbolela in umrla.“

„Kaj praviš? Da je umrla?“

„Umrla je.“

Gašper je stal poparjen pred Mazletom, ki je pri luči oblal dno za velik škaf.

„Kdo me bo pa odslej redil?“ je vprašal Gašper.

Mazole se je zasmejal, da so se mu pokazali redki očrneli zobje v ustih.

„Kdo pa redi mene?“ je dejal. „Delo. Gašper, brez dela ni jela. Z mešetarjenjem in spremljanjem skopitarjev se ne boš živel.“

„Delal da bi, kopal, oral, sekal drva! Naak!“

„Tvoja glava, tvoj svet. Od denarja, ki si ga dobil za bajto in zemljo, ti menda ni ostalo ničesar, drugače se ne bi vrnil tako razcapan domov.“

„Molči!“ je jezno rekel Gašper, zaškrtal z zobmi in se odpravil po vasi.

Šel je k županu in mu tožil, kakšen revež je, ker mu je umrla žena, da ne more delati več, da je bolan. Prosil in rotil je župana, naj ga redi občina na stare dni. Župan se je razhudil in vpil nad njim: „Ti malopridneš, neboditetreba, vse življenje si postopal, in zdaj naj te redimo. Trden si še, čvrst, lahko delaš občinske poti nam boš popravljaj, pa boš dobil toliko, da boš živel!“

„O tisto pa ne! Kaj jaz, stari revež, da bi popravljaj poti! Boj se Boga, župan, ker tako grdo nameravaš z menoj.“

Izgubi se mi izpred oči, da se ne izpozabim.“

Župan ga je pahnil čez prag. Gašper je zaklel in odšel k Mlakarju, kjer se je pozdravil s Petričem in cestarjem Urhom in pil na njihju račun, ker v žepu ni imel več beliča. Ko je legel zvečer v listje, je ugibal kaj naj počne: ali naj še dalje mešetari ali naj zažge županu hišo, da se maščuje in preskrbi za celo življenje v zaporu, ali naj gre beračit. Zadnja misel mu je ugajala, in koj drugi dan si je napravil malho in šel po dolini od hiše do hiše. Hodil je in kleče plazil, zdihoval in težko dihal, kot bi imel zdajzda umreti. Ljudje so ga pa dobro poznali iz prejšnjega časa in zato je priberačil le malo.

Zgodila se mu je tisti dan tudi velika nesreča. Zasačil ga je orožnik, ga podučil, da je prepovedano rezati beraško palico in ga odgnal pred sodnika, ki ga je zaprl za 24 ur.

Ko je prišel iz zavora, je bil ves obupan.

„Kaj naj storim? Beračiti ne smem. Star sem, delati ne morem in se mi ne ljubi. Obesit bi se šel.“

In res je vzel pas od svojih hlač in ga pripel za drevo ob česti in si ga začel motati okrog vratu. Sredi tega posla mu je pa padla v glavo imenitna misel.

„Hvala Bogu, ravno o pravem času mi je prišla lepa misel na um. Videl sem v Trstu moža, ki tržil z raznimi semeni po deželi, in pri tem beračil. Tudi jaz pojdem in storim tako. Orožniki mi pa ne morejo ničesar.“

Odvezal je pas od drevesa in odšel k Urhu ga poprosil za dva goldinarja na posodo, da kupi semen. Urh se ga je usmili in mu posodil.

„Veš Urh, na večne čase ti bom hvaležen. Zdaj pojdem na Gorenjsko in Stajersko, kjer me nikče ne pozna. Tam bo moj posel laglji.“

Danes hodi Gašper Hacin s semeni po svetu, pripoveduje pravljice otrokom in zaljubljenim ljudem, živi zadovoljno in se redi na stara leta.

LADISLAV PREMUR:

KAJ JE VSE MOGOČE.

Gospod Kete je bil vpokojen finančni uradnik. Za dan, ko se godi ta povest, je bil povabljen na večerjo, katero je bil pripravljen žrtvovati gospod Brce, vpokojen nižji uradnik ob priliki svoje šestdesetletnice. Gospod Kete bi se najraje odtegnil tej prijaznosti, ker je bil pri oni vrsti ljudi, katerim ne gre denar iz pod palca. Pa radi prijateljstva z Brcetom, bila sta stara samca in stanovala v isti hiši, se je moral udati.

Pri taki priliki se seveda spodobi kako vezilo. Za to je iskal Kete cel popoldan pred večerjo po tržkih izložbah primerne darila. Pred trgovino z različnimi drobnjarimi ga vidimo posebno zadovoljnega. — „No, to bi še bilo. Lepa je in k onim trem, katerih srečen lastnik je že Brce, bi se tudi podala. Cena je še tudi mojemu mošnjičku primerna. Eno krono šestdeset vinarjev bom že lahko pogrešal še zlasti, ker bom zvečer za tri pojedel in oškodoval prijatelja za štiri pri vinu. Seveda se bom moral nekoliko potruditi.“ — Na to je stopil v trgovino. Vzrok te zadovoljnosti je pa bila pipa, čisto navadna pipa in pod njo listek, na katerem je bilo modro na belem: Cena: 1 K 60 v.

Kmalu na to je Kete zopet na cesti, pa ne več tako zadovoljen. — „Da se mora ravno meni kaj takega zgoditi. Ti presneta pipa. Mesto za osemdeset krajcarjev, sem kar za tri krone lažji. Ti predrti kramarji. Zakaj ni ta obesil nočne čepice s ceno raje na streho, na pipo pa zapisal resnične cene. Saj bi kupil lahko čepico. Ali bi sedaj zamenjal? Toda naj bo. Se bom pa zvečer toliko bolj najedel.“

Zvečer dobimo v Brcetovem stanovanju tri osebe, njega samega, gospod Keteja in nadučitelja Blagajneja, tudi samca. Zadovoljnost počiva na vseh obrazih. Kdo bi si pa tudi mislil kaj takega. Ta Brce je res človek prav po božji volji. Gospod Kete je že popolnoma pozabil na pipo in tri krone. Šaj se je že sedaj najedel za tisto. Pa še nekaj drugega. Na stolu stoji košara, polna polnih steklenic. — „Pri moji veri, če ni to pristen kraški teran pa nočem več pokusiti vina. Za teran sem pa vedno na razpolago, tudi če mi ga ponudi najhujši sovražnik,“ — je mislil Kete. — „Pa saj moram kmalu prejeti tudi jaz nekoliko te kapljice, saj je že tri dni, kar sem ga naročil.“

Kmalu nato je stopil Brce za trenotek iz sobe, Kete pa takoj h košari. „Dobro jesti in dobro piti, pa je pol življenja,“ se je zasmejal ter hitro odmašil steklenico in natočil vsebino v kozarce. Žares, pravi teran. Ko je zopet vstopil gospodar, mu je Kete napil, za kar se mu je oni zahvalil in dodal: „Tukaj imam štiri steklenice belega, pa sta me prehitela.“ — „Pusti, pusti, saj veš, da imam raje kaj rudečega. Sicer je pa itak vseeno,“ — se je opravičil Kete. — „No, če je tebi vseeno, meni je tudi,“ — se je hudomušno nasmehnil gostitelj.

Potem so ga pa srkali, dokler so dale steklenice kaj od sebe. Ko so se potem poslavljali, je še vprašal učitelj, kje je zrastel tako imeniten teran. — „Tega niti sam ne vem. Moraš pač vprašati prijatelja Keteja, on bo to najbolje vedel.“ Kete se je obrnil in začudeno gledal sedaj Brceta, sedaj prazne steklenice na mizi. — „Pa ne, da bi — — —“

Več ni mogel spraviti iz grla. / — „Da, da, ko si kupoval pipo po trgu, je prinesel nekdo te steklenice zate. Ker te pa ni bilo doma, jih je pustil kar pri meni. Sicer se pa niso pokvarile.“ — Malo je manjkalo, da se ni sesedel Kete pod težo teh besed. Sam je pa prišel popolnoma ob glas in jo je hitro odkuril v svojo sobo.

Drugi dan se je zaklel, da ne kupi nikdar več kakega vezila, pa najsi bi bilo tudi za županov god.

Dobro pojasnilo.

„Fatnek, kaj pa je posebno zanimivega v tej vasi?“

„Zanimive so hruške na farovškem vrtu, pa nikar ne lezete na nje, tam imajo zelo hudega psa.“

Razumljivo.

„Tukaj je tako krasno, da bi hotela kar pasti . . .“

„To vendar ne?“

„— o ja! — iz prižnice.“

J. PODGRAJSKI:

POVODNI MOŽ.

Po nebu mogočen vihar se podi
in luno in zvezde zakriva,
v valovih, v vrtincih tak grozno šumi
in Krka dviguje se, raste, kipi,
kot da satan peklenski v njej biva.

Zdaj tukaj, zdaj tamkaj razkolje se plast:
po vodi kot medved kobali
se črna in grda in strašna pošast
(gorje mu, če pride kdo v njeno oblast)
tja k vrbam ob strmi obali.

Oj čudni so njeni ostudni lasje,
kot kače povodne strupene
iz glave vihrajo ji in se vale,
ko gre iz gradu na dnu temne vode
na kopno poiskat si žene.

Že z roko se močno je vrbe prijel,
le noga še pljuska v valovih,
o groza, poglej, že čeri se objel
povodni je mož, že na suho se vzpel,
že gleda srdit po bregovih.

Med prsti razpeto ima prožno plavut,
pogled mu kot solnce ognjen je,
po telesu s kocinami ves je posut,
oj beži, kdor srečaš ga, mož ta je krut,
ta mož ti ugrabi življenje.

A če sreča ni mila mu, če ne dobi
na bregu iskanega plena,
razjarjen nazaj se v vodo zavali,
še silneje Krka kipi, valovi,
še višje dviguje se pena.

IVAN WASTL:

IZ NAŠEGA ŽIVLJENJA.

Brezpomemben je hlapčevski stan, barbarski, še za stopinjo nižji kakor kmetski. Hlapci so ubogi reveži, potisnjeni so za vedno od človeške družbe v zaduhle in smrdljive hleve, kjer ne pridejo v dotiko z nikomur k večjemu z drugimi hlapci iz okolice in živijo kakor živina v gozdu. Tako mislijo o hlapčevskem življenju tisti, kateri ga ne poznajo, ga ne izkusijo in sodijo o njem le po površnem opazovanju. No seveda to življenje se ne vrši v svetlih dvorinah, v, z zavesami pregrnjenih salonih, ne, naše torišče je hlev, polje, cesta, gozd. Nič ni našega, ničesar nimamo kakor ime, a vendar je vse naše kamor gremo. Posebno mi kmetski hlapci smo daleč pred mestnimi, bolj prosti smo. V mestu so gospodarji mnogo bolj sitni, kakor pa na kmetih, vedno pikajo in zabavljajo. Na kmetih je pa dru-

gače. Tu se skregamo, da slišijo daleč okrog, klofutamo se, rujemo plotove in ko nime to smo spet dobri, kakor bi se ne zgodilo ničesar. Sicer so tudi kmetski gospodarji sitni in neustregljivi, ali kaj je to, saj se lahko pomaga kolikor toliko. Veliko hlapcev se potrebuje na svetu, hej! poveže se cula, vrže čez ramo, pa naprej. Doli za plotom se pa zajucka, da slišijo kako je lahka ločitev od njih. Krasno je biti prost, izbirati službe, potepati se potem lepem božjem svetu in srečevati vsake vrste ljudi. Družčine imamo veliko, seveda le nam enake, kmetski hlevi so namreč zbirališča, potepuhov in barab, posebno pozimi jih je polno na gnoju v jasliah in listju.

Hlev v katerem stanujem jaz, hlapec Tinč sedemdesetletni gluhi starec in petnajst glav goveje živine, je nizka, dolga in neobokama luknja. Po sredi je dolgo jezero črne gnojnice, do kolena je globoko, in da moremo hoditi od enega konca, do drugega sva nametala s Tinčnom nekaj hlodov počez in položila povrhu štiri deske, tako, da sežejo od ene do druge. In vsakokrat kadar grem po tem mostu, nabašem polne coklje gnojnice in potem mi smrdijo noge, da me je sram biti med ljudmi. Na vsaki strani tega jezera ob steni je otvežena živina, na eni strani deset, na drugi pet. Ker hlapec Tinč nastilja živini vsak dan dvakrat, gnoj pa vozimo iz hleva le vsake kvatre enkrat, stoji živina visoko na gnoju, kakor bi pridigala. Kadar grejo kvatre h koncu se nakopiči gnoja toliko, da so jāsli čisto v njem in potem se mora živina pri jedi postavljati na glavo, da izgleda vsa podoba zelo smešna. Smili se mi včasih živina, a moj Bog, ko sem pa sam na tistem, čeravno, da se prištevam med ljudi. Hlev je teman, v zidu so le štiri okna, pa še ta so čisto majhna, da komaj gre glava skozi, svetlo je v hlevu samo takrat, ko se odprejo obojna velika vrata. Po stropu in po stenah pa visi pajčevina, razkošno, kakor zavese po dvoranah. Na tisti strani, kjer je otveženo pet govedí, imava midva s Tinčnom svoje postelje, svoj ležiment. V navadnem koritu je betvo slame, vse prhle in gnjile saj sveža ne obstoji dolgo vsled prevelike vlažnosti v hlevu. Za odejo nama služita dva zavržena koca. To je najina postelj, trda in skoro ostudna, a vendar ona edina usmiljena, saj največkrat nas eden tukaj pozabi svojo bedo. Jaz ležim le pozimi v hlevu, poleti spim na parni v senu in tam je spanje prijetno, na dobrem zraku in vse diši po senu. Tinč pa leži leto in dan v hlevu, nekdo namreč mora biti po noči pri živini in mož je hleva tudi navajen, da bi se menda ne mogel preseliti iz njega, v svoji veliki revščini ljubi živino, ljubi hlev, star je namreč postal, a njegovo življenje ni segalo dalje mimo hleva. Tako je najino stanovanje, takšno je tudi stanovanje tisočerih drugih, kateri niso imeli tiste sreče, da bi jih-mati usoda položila v boljšo in lepšo postelj življenja. Odmerjen je nam delokrog med živino in na polju, če se pa kateri povspe višje iz hleva, je to čudež in zlepa ne nehajo govoriti ljudje o tistem hlapcu, ki se je primožil na grunt. Življenje naše je revno, tvrdo je, a pošteno, biti

mora naš stan, kralja bi ne bilo, ko bi ne bilo hlapca in pošten, prislužen je naš kruh.

Razum naju sta pri hiši dve mladi dekli, sitni gospodar in jezična gospodinja in par porednih otrok po vrhu. Moja družina je torej kaj zanimiva in če še omenim, da stoji naš hlev ob cesti, je samoobsebi razumljivo, da se mi ni treba dolgačasiti, potépuhov in beračev je vedno dosti v gosteh. Prihajajo od vseh strani, od vseh krajev, vsake starosti, raztrgani in iztrdani, pošteni in nepošteni. Nekateri so lenuhi in hodijo po svetu le zato, da jim ni treba delati, takega človek že bolj težko gleda. Nekateri so beguni, ki bežijo pred roko pravice in hodijo po stranskih potih in se potikajo po hlevih. Drugi so navadni berači, polomljeni, brez zdravih udov, kruljavi, mutasti, gluhi, slepi in bolni, starci in starke. Nekateri so vse svoje zdravo življenje delali in trpeli v tovarnah, rudokopih, hej, na starost je palica tvoja sestra. Drugi so bili hlapci kakor jaz, delali od zore do mraka in še ponoči, starost je prišla, zahtevala počitka, haha, kje imaš denar, kupi si počitek. Ubogi, bedni, stari hlapček moj! Vprašaj tiste gospodarje, ki si jim služil, kje je moja mladost, moje zdravje, moja moč? Spet drugi so v mladosti delali pridno, kopicili bogastvo pošteno, ali nepošteno, kakor je že bilo, nakupili veliko johov zemlje in ko so razdelili svoje bogatstvo med svoje otroke, so jim ti v zahvalo pokazali cesto v svet. Nekateri so pijanci, bili so v mladosti to, zapravili so vse svoje premoženje in zdaj živijo ob tem kar ostane drugim. In tako prihajajo vsi gladni in betežni, pomoči potrebni, a žal-tava pomoč, ki se deli v hlevih. Naši gospodarji niso trdosrčni, ne, hrane in prenočišče dobi vsak kdor pride, pa sitnosti imava le s Tinčnom posebno pozimi v mrazu. Profita pa pri teh ljudeh seveda ni, stanarine ne plačujejo nič, kaj bi še le govoril od napitnine. Za plačilo pustijo nekoliko tistega drobiža, ki se imenuje uši, povrhu pa še včasih poberejo hlapcu denar, uro in obleko. Vsi niso tako nehvaležni, čeravno prihajajo skupaj ljudje vseh zločinov in grehov. Strašno je poslušati povesti teh nesrečnežev, ko pripovedujejo kako jih preganja usoda, kako zaprisegajo smrt svojim sovražnikom, tolčejo se ob čelo in na prsa, kolnejo postavo in pravico in vpijejo, da je človeka strah.

Zadnjič bi se bil nama eden skoraj vtopil. Ponoči je bilo in ležali smo, midva v koritu, berač pa zraven na tleh na kupu listja. Hotel je iti ven na korito pit vodo, pa reva ni šel na pravo stran iskat vrat in je zabredel v gnojnico. Spotaknil se je na deski in je padel na obraz v lužo. K veliki sreči sem bedel jaz. Skočil sem v spodnjih hlačah na mesto, kjer je čofnilo v vodo in sem ga vzdignil iz gnojnice. Sam bi ne bil prišel ven, bil je star in slaboten. Kar tresel se je, ko sem ga del nazaj na listje in mi je rekel:

„Bog vam lonaj, Bog vam povrni, ampak kar pustili bi me bili, da bi se bil utopil, bi bilo vsaj konec trpljenja. Drugokrat kar pustite.“

No lahko noč, sem si mislil, ko bi človek vedel kaj bi bilo prav; dobro delo je človeka oteti nesreče, pustiti ga umreti v gnojnici je pa po starčevih besedah tudi dobro delo. Pa čisto borno še tudi ni najino stanovanje, pred nekaj dnevi je naju obiskal Bog in kmalu potem smrt. Malo pred nočjo je prišel k nam starček čisto siv, narodni pesnik in citrar, bil je že večkrat pri nas, torej znan. Pogostili so ga v hiši, kakor se takemu spodobi in on je zacitral in zapel, da je nas mladino jelo srbeti po podplatih in nismo mogli drugače, da smo se zasukali po prostorni izbi. Starček pa je pel in citral, da se nam je čudno zdelo in celo sam je rekel, da že dolgo ni tako lahko igral, kakor tisti večer. Ko smo se spravljali mi trije spat v hlev, sem nahvalil gospodarja za vrč mošta, da smo ga vzeli seboj v hlev.

Star zaboj sem prinesel v hlev, Tinč je pa prinesel molzni stolec in napravila sva starčka, da je jel citrati. Odkraja je samo rahlo brenkal po strunah, potem je začel tudi peti zraven, pritegnil je tudi Tinč in kaj sem hotel jaz, peti sem jel in zavorili smo jo po tesnem hlevu, da je živina preplašena vzdigovala glave. In tako je minil tisti večer, pili smo mošt in peli smo, starček pa je citral. Pozno je že bilo, ko smo upihnili luč in šli spat.

„Ni mi dobro nocoj, menda bom umrl,“ je dejal starček, ko je legal v listje. Tinč je kmalu jel smrčati v svojem koritu, jaz pa nisem mogel zaspati in tudi starčka citrarja sem slišal premetavati se po listju in zdaj pa zdaj vzdihniti. Morebiti mu je mošč vzrok, da ne more zaspati in da mu ni dobro, potegnil ga je nekaterikrat, sem si mistil jaz in zkušal zaspati, pa zastojn. Raznovrstne misli so se mi pojale po glavi, zdaj sem se spomnil na to, zdaj na ono. Mislil sem na citrarja in na njegovo romarsko življenje, kako je z mladeniškim glasom pel pesmi o lepih nočeh, o dekletu, o vasovanju, mislil sem na Tinčna, kako on brezskrbno spi. Naposled sem zadremal pa še ne pridno, ko me vzdrami glas; starček na listju me je klical.

„Kaj pa hočete?“ sem ga vprašal in se dvignil na postelji.

„Vstani in prižgi luč, jaz bom umrl,“ je rekel vzdihovaje.

„Nič ne bo, nič!“ sem ga tolažil, „kar zaspate pa bo dobro.“

„Verjemi, ali ne verjemi, ampak to ti rečem, kesal se boš, če imaš vest. Meni je po resnici hudo, glava me boli, pa moti se mi. — Moj Bog, menda me bo božja vdarila“ (kap zadela).

Taki izpovedbi se že seveda nisem mogel več protiviti. Vstal sem in prižgal luč. Starček je bil res ves zabuhel in če se je količkaj vzdignil, mu je padla glava nazaj.

„Gospoda bi rad“, je rekel in kaj sem hotel, poklical sem Tinčna, da ostane pri bolniku, ali pa gre po duhovnika. Izbral si je zadnje, jaz bi si tudi; noč je bila svetla, pot po lepem in ne celo pol ure dolga. Šel sem klicat gospodarja v hišo, da bi prenesla starčka tja. Toda nič takega ni hotel slišati starček. Rekel je, da hoče ostati v hlevu, kjer je bil rojen, tam hoče umreti. Predela sva ga v mojo posteljo, odenila z novo odejo in poleg postelje sem z vilami pograbil gnoj in listje strani, z hlevsko

metlo pometel po steni in po stropu pajčevino. V tem je prišla vsa ostala družina v hlev, bedet bolniku. Govoril je ves čas in celo burke je uganjal, da smo se mu smejali.

„Nič se ne bojim smrti, nič spovedi, saj nisem naredil nič hudega. Lump sem bil celo življenje in veseljak, ale tudi taki morajo biti, sicer bi Bog nebil vstvaril pijače in predolgočasno bi bilo življenje.“ V tem je prišel duhovnik in odstranili smo se iz hleva. Spoved je minila hitro in šli smo spet v hlev, bili priče, ko je starček bil obhajan in maziljen.

Po ohajilu je postal starček bolj miren, spil je skledico mleka in naredil testament; obleko je dal Tinčnu, citre meni, denar pa, kar ga je bilo, gospodarju. Ob štirih zjutraj, ravno ko je zazvonilo juternico je umrl, mirno kakor bi zaspal. Naparali smo ga v hiši in tista dva dni, kar je bil nad zemljo, nismo delali težkega dela. Ljudje so mu hodili bedet, kakor bogatemu kmetu, naš gospodar jim je pa dal mošta in obakrat so po polnoči jeli prepevati pesmi rajnega. Tudi pogreb je bil sijajen, mnogo ljudstva je bilo in celo v čast sem si štel, da sem nosil mrliča. Čeravno berač je bil slovit, poznali so ga od Celja do Beljaka in na severu do Marijinega Celja. Zadnji je bil v naši deželi, ki je imel pravico od oblasti, hoditi po Koroškem in Štajerskem. Umril je mož umetnik, priprost in nadarjen mnogo bolj, kakor mnogi izmed tistih, kojih imena se tiskajo razprto in se proslavljalo kot geniji. Da bi mu bila usoda milejša in bi se mož izšolal, postal bi bil lahko slaven, tako pa njegova slava ne bo segala izpod streh kmečkih hiš, ali blagor mu kogar se ljudje s spoštovanjem spominjajo. Umril je, našel je svoj grob, saj je v življenju tolikokrat pel o njem :

Na Zelovci pri Roženi,
Som jaz rojen biv.
Kje bo kaj grob zeleni,
V katerem bom zagniv.

Ker sem podedoval za njim citre, se učim v prostem času citrati, ali to me jezi, ker mi nočejo zapeti, kakor starcu. Naši ljudje se mi smejijo in pravijo kako silno dolgočasno je moje igranje, gospodar mi je celo zapretil, da mi jih bo zdrobil. Vsled tega se učim samo zvečer v hlevu, Tinč se ne zmeni za moje brenkanje. Mogoče se naučim in potem bi tudi jaz rajšal po svetu in pel na svatbah, jesikih stelarajah in ob drugih takih veselih prilikah.

Pred nami je zima, pozimi je naše življenje dolgočasno in čeravno pravijo, da si kmet in hlapec pozimi počijeta, to ni resnica. Seveda takega trpljenja ni kakor poleti, ali delo je vedno, krmo režemo, steljo vozimo domov in jo sekamo, drva vozimo v mesto na prodaj in kadar tega zmanjka, podereva z gospodarjem v gozdu kako drevo, nareževa na plohe, ali je pa jaz obtešem za stavbeni les, ker sem tudi malo tesar. Kadar pade veliko snega, tresemo ga raz drevje, da ga ne polomi. Tako se dela vedno in še rad dela človek, dokler more in je zdrav. Če mi Bog zdravje da, se bomo še že pogovorili kaj o našem življenju.

Vas Razborje na Dolenjskem šteje 35 hiš. Med temi se odlikuje deseta po svoji, bi rekel, komični vsebini naše zagorske povesti.

Lična hišica je številka 10. Zadnja na Pobrdu je tembolj zanimiva, ker je v nji vzrastla in se odgojila brhka deklica, polnolična, modrih, nagajivih oči, vitkega vlitega stasa in zlato rumenih las. Ime ji je Roza. Njen oče, suhlasti moziček ima škilaste oči in drobno glavo. Beseda mu je rezka pritajena, premišljena in se mu odbija iz ust kakor bi velikonočni klopotec ropotal. Rozova mati pa je čokasta, ženska belih dvovrstnih zob, široklastega nosa. Poleg hiše stoji pod in kozolec, v pritličju hiše pa je hlev, v katerem najdeš par volov in kravico, vsekako dovolj za obdelovanje polja in za mlečnate potrebe treh oseb.

Ravno v nasprotnem kraju naše vasi pa stoji pritličasta hiša, številka prva. Na zunaj pobelena ima na štirih oknih škodelice iz katerih zastejo zeleni rožmarin, roženkraud in rdeči nageljni. Kaj so hišni ljudje? Oglejmo si jih. Za mizo sedita tašča in snaha in špičita zobotrebce. Pri peči sedi stari kotar oče mladega gospodarja, kteremu je zročil domačijo lansko jesen. Na drugem koncu mize sedi Anton, gospodarjev brat. Vidi se mu, da ni posebno dobre volje, kajti srpo zre predse. Nedavno je prišel iz Amerike in prinesel zaslužek, pravijo baje šest tisoč kronic. Anton je korenjak od nog do glave, široko plečnat vedrega lica, črnih smelih oči in žilavih rok, s zavihanimi brkami pod nosom. Pred enim letom je mislil stari kotar Antona staviti za gospodarja — pa se je premislil. Anton se je moral udati novi očetovi prenapredbi.

Bila je sedma ura zvečer. Pozimi je vže zunaj tema ob takem času. Vsak je rad doma za pečjo in se greje.

Tudi pri sosedovih na Pobrdu se je Roznov oče tiščal gorke pečice dočim sta narejali zobotrebce za mizo sedeči, Roza in njena mati. Nastal je med zakonsko dvojico tale pomenek.

Stari: „Kaj praviš Lena ali ni Zajčkov Anton doli na številki prvi priden fant, da mu ga v celi vasi ni para? To pa še temveč, ker je čuda denarja prinesel iz Amerike. Fant je delaven, ravno takega bi si želel v našo hišo?“

Pri teh besedah se Roza vzdigne in gre vun. Kri ji je šinila v glavo.

Stara: „Seveda je kdo bi mu to oporekal, in denar, to tudi ima. Kaj pa misliš stari s tem?“

Stari: „Nič. Samo toliko ti povem, nikar ne smeši, in ljudem v zobe ne brodi!“

Stari: „Beži no pa pusti meni vso reč, jaz že vem, kako moram začeti. Če mi gre po sreči, bomo terno zadeli. Z denarjem bi mi naš dolg pokrili. Drugo bo šlo.“

Stara: „Stari, kar misliš, pa nimam upanja, da bo iz te moke kaj kruha. Stara Zajka je pretkana ženska, in ti bo dala namesto zeta dolg nos!“

Stari: „Ne bo tako ne. Babnica je časti željna ženska, če se prava struna ubere, bo šlo. Le prepusti meni vso reč to se reče, da tudi tebi dopade tak zet?“

Stara: „Kaj pak, da sem tudi jaz zadovoljna, če bi se posrečilo.“

In stari je vzel iz omare praznično suknjo in klobuk, se opravi, vzame palico in se napoti doli v vas.

„Dober večer, hvaljen bodi Jezus Kristus pozdravi stari iz Pobrđja Zajčkove.“

„Amen“ odgovore domači.

„Delate zobotrebce kakor pri nas, pa ste pridni!“ To izgorivši prisede k Antonu na oni kraj mize. „Kaj pa kaj novega pri vas botra?“

Stara Zajka ima prvo in zadnjo besedo v hiši, in sosedu odgovori: „E kaj bi bilo tudi novega, vse pri starem pri nas. Pri vas je gotovo več novic? Kaj?“

Stari je skomiznil rekoč: „Posebnega novega tudi pri nas ni nič, k večjem, da se od dne do dne staramo.“ Vsi se zasmejajo, stara Zajka pa nadaljuje: „Gotovo se bo pri vas ta predpust nekaj zvršilo, tako smo slišali?“

Stari: „Seveda, ve ženske nam možkim v srce vidite. Res staram še staram in moči me vsak dan bolj zapuščajo, treba bo nove moči pri naši hiši!“

Stara Zajka: „Kako to mislite oče, povejte bolj natanko!“

Stari: „Če me ne zastopite, naravnost povem, zeta bo treba k nam zeta!“

Stara: „Kaj vse ne pravite, oče!“

Stari: „In jaz mislim, botra, da se bo tudi pri vas ta predpust nekaj zrihtalo ali ne.“

Stara: „Bi že bilo, bi že, pa časi ne dopuščajo, draginja, draginja, pa denarja manjka, povrh pa še besede!“ In stara Zajka zdihne, kakor, da se ji je težek kamen odvalil od srca.

Stari iz Pobrđja zadovoljno mencá roki in pogleda Antona. Ta pa sedi kakor nem in z nobeno kretnjo ne pokaže, kaj se v njem godi.

Stara Zajka: „Še nekaj vam moram reči, oče, pa ne zamerite! Ljudje vse sorte govore kakor da imate vi tam nekje v Ljubljani dolg ali je res?“

Stari: „E botra, kaj bi tajil. Nekaj resnice bo na tem, vendar pa ni tako huda. Ravno zato sem prišel k vam. Ne bom delal okolstav, po kaj sem prišel.“ Pri tem pomežika in po zetu poškili.

Stara: „Le, povejte oče, kar naravnost, menda ni kaj hudega?“

Stari: „E, veste botra, star sem že, pa bi rad videl, da bi bila naša Rozika prej ko prej preskrbljena. Prav rad se umaknem v kot, botra?“

Stara: „Aha oče, vi iščete zeta, kaj ne?“

Stari: „Ravno ta je ta prava. Vem, da so v vasi še drugi fantje, pa naši Rozi vaš Anton najbolj ugaja, verjemite mi!“

Stara: „Zato morate pa Antona vprašati, če je on te volje, potem se tudi midva ne bova protivila: Jeli ne oče tako?“ in stara pogleda za peč starega Zajčeka. Stari prikima v znak, da se zлага z njo.

Tedaj pa vstane stari iz Pobrđja, stopi pred Antona in ga vpraša: „Ali bi ti Tonček ne šel rad gori k nam na Pobrđje? Glej naša hiša je sama za se en streljaj od vasi, od nas se vidi na vse kraje, polje je tudi blizu. Zadnjo jesen sem dal drugi konec hiše ometati, obokati in pobeliti, tako se bo dalo prebiti, naša Roza je pa tudi brhko dekcle, da ji ga ni para med deklički cele vasi, kakor ga tebi med fanti ni. Kaj praviš k temu Tonček?“

Anton pogleda na to zdaj očeta zdaj mater, reče pa nič.

Stara Zajka poseže vmes: „Veste oče, mi ne rečemo nič. Vendar, kadar se gre za zakon je prva in zadna reč denar, brez denarja ni pogače. Mi imamo navado, da kadar stopimo v pomenek in na oglede, da si vse natanko ogledamo in uredimo, predno gremo pismo delat.“

Stari iz Pobrđja misli, da zdaj je prišel trenutek, da zadnjo besedo spregovori. Stopi pred Antona rekoč: „Vem, Anton, da si pameten. Kdor malo govori, dosti pove. Pa se pogovorite še med seboj. Jutri pa pridite k nam. Voši vsem lahko noč in gre domu. Drugi dan je šel Anton v spremstvu svojega strica snubit — ne na Pobrđje, ampak na Podgozd.

Skrbi tašče.

„Milostljiva, kakor vidim vedno potujete.“

„Da, da, to ni nikakšna malenkost držati na vajetih vseh sedem zetov.“

Slab umetnik.

„Kaj ste v civilu?“

„Pokorno javljam, gledališki igralec.“

„Ampak vaša umetnost je zelo skromna, ko ne znate predstavljati niti najnavadnejšega vojaka.“

M. K.:

ZLATO TELE.

Črtica iz gorske vasi.

Pogledala sem na cerkveno uro. Še deset minut! Kakor vsak dan, tako sem tudi danes težko pričakovala četrte ure, da bi bila prosta zaduhle šolske sobe.

Tiho je bilo, le enakomerno šumenje gibajočih se pletilk sem čula in tu in tam otročji vzdih; zakaj neokretne so bile še roke, delo jim je bilo težko, tako težko. Pri mizi sem sedela in čakala, da bo štiri. Bog ve, če delajo vsi tako. Bože mili!

Pa kaj bi! Ali ne vzamem predpisane tvarine? Mar li ne mučim vsak dan otrok in sebe do strogo predpisane ure? Kdo mi more očitati, da ne izpolnujem svojih stanovskih dolžnosti? Torej glavo pokoncu — dolžnost pred nami — okrog nas — mladina — človeštvo! Ha! Ta mrtva dolžnost! Veste kaj? Čutim se še nekoliko človeka, ker mi še ni zapisano na obrazu, da sem človek naučen in ves zvest v dolžnostih. Zakaj, potem adijo mladost, adijo vse ure mladostnega hitenja in beganja od dela do dela, od misli do misli. Zato sem pa vesela, ker spoznam, da ni nič, kar delam v šoli da je stroj samo stroj in nič drugega.

Ni prav, seveda ne, da se vrvam med one, ki so prav po volji božji „namenjeni v to“. Toda kam! To večno ugibanje! —

Štiri! Ha! Domov! Zažvenketale so pletilke, z mrzlično naglico je bilo vse pospravljeno in že so stale deklice pri vratih. Dečke sem bila spustila že pred pol ure. Pa se je vse lesketalo in žarelo pred menoj. Vse oči so bile obrnjene proti meni — češ — zdaj porečem: „Pozdravite!“ Pa sem le ljubila te otroke. Prav nič nisem imela skupnega z njimi — menda se niti ne poznamo ne. Nič mi ni do njih, kadar jih pa vidim, jih ljubim samo zato, ker so otroci.

„Pozdravite!“ In že jih ni bilo.

Evo vam moje šole! Hm!

Samo ena je še ostala.

„Zakaj ne greš domov?“

„Strah me je,“ je zajokalo dekletce „ne grem in ne grem! Megla je zunaj, skoro dve uri imam daleč in skozi hosto, uh!“ In zajokalo je še hujše. Staro jo bilo komaj osem let.

„S kom greš pa drugače domov?“

„S Tonetom.“

„S katerim Tonetom?“

„Z Ravnikarjevim. Zdaj pa je že Bog ve kje. In mene je tako strah. Skozi hosto — uh!“

Kaj hočem? Če se otroku kaj naredi, koga naj bi obdoli, če ne mene, ker sem jo imela predolgo v šoli!

„Počakaj, grem malo s teboj!“

Prinesla sem za vsako kos kruha in šli sva skozi meglo, ki je že nastopala.

Otrok je še vedno jokal.

„Ana, zakaj jokaš?“

„Saj ne boste šli tako daleč!“

„Kaj veš!“

„Vem, vem, da ne pojdete. Ali vidite one hiše? Še pol ure rabiva, če bova tekli. In od tam še eno uro če tečem. Potem sem pa doma.“

Molčala sem. Ubogi otrok!

„Veste, jaz se tako bojim! Oh, mama, mama! Zlato tele! Uh, uh!“ Oprijela se me je in jokala.

„Saj ne pojdete mimo zlatega teleta. Strah vas bo, pa se obrnete! Jaz bom pa sama, čisto sama!“

„Otrok kaj hočeš s tem? Kakšno zlato tele? Kje bi naj bilo?“

„Ne veste? Čudno! Veste, tam, bo pridemo skori Mačjo hosto in potem čez njive, pa zavijemo zopet v hosto navzgor — tam je jama in notri je zlato tele. Čisto zlato je in če vidi človeka, ga pokonča. Vidite, zato se tako bojim, da bi šla sama.“

„Ne boj se, pojdem s teboj!“

Ne vem, zakaj sem ji obljubila. Ali se mi je zasmilil otrok, ali me je zaskrbelo, kaj bo z njim, če ga prevzame strah — ali sem mu pa hotela vzeti vero v zlato tele.

Dolenjski hribi so še polni nadzemskih prikazni in dolgo bo še trajalo, da jim odvzamejo vero v rojenice, v duhove, ki varujejo zaklade, velike kakor seneni vozovi. „Nekaj je, pa Bog ve kaj,“ pravijo ljudje. Ugajalo mi je še preje to praznovrstvo, in nikdar bi ne poskušala trgati iz ljudi bajk o kresnih nočeh, polnih skrivnostnega življenja, ko se menijo o teh narodnih strahovih, takrat zapazimo nekak svit v njihovih očeh, kakor odmev onih kresov pred tisoč letji, ki so spajali toliko duš v eno samo veliko misel. Pa so se razdelile grmade v neznatne lučke, ki samo še migljajo. Le zdaj in zdaj zaplapola ta ali ona pred zadnjim vzdihom v žarnejši, rdečkasti luči. Pa se dele — dele te neznatne lučce. „Kdo ti je povedal to o zlatem teletu?“ „Mama so mi povedali in stric tudi. Mama in stric dobro vesta, da je tako. Ali naj bi mar lagali mama, mislite?“

Kaj sem hotela, molčala sem. Otroku se je pa še vedno stresaval telo pred bojaznijo.

„Neboj se, slišiš, pojdem prav do doma s teboj. Samo ne jokaj ne.“

„Ali res.“ Prav gotovo ne bom jokala, boste videli da ne, samo če pojdete res.“

„Res, res.“

„Ti, saj ne vem če je res zlato tele.“

„Da bi ga ne bilo, če reko naša mama! Kako pa morete vedeti, da ga ni, če niste bili še nikdar tam? Saj še poti ne poznate če bi vas jaz ne peljala do našega doma. Ha, ha!

Bila je že pogumna in nagajivo me je pogledovala.

„Pojdi no, odkod naj bi pa prišlo zlato tele?“

„Hi, hi, odkod? Krava ga je imela, ali ne veste tega?“

Tu imaš. Tako se jo zdelo otroku umljivo to, da se mu je menda celo neumno zdelo moje vprašanje.

„Potem je bila pa krava tudi zlata.“

Tisto pa ne. Lahko je čisto navadna krava pa ima zlato tele, so rekli stric.

„A tako!“

Hiteli sva. Že sva bili blizu tistih hiš. Otrok je bil sedaj brez skrbi in dobre volje. Ščebetalo je dekletce veno mer in mi zastavljalo uganke, ki jih seveda nisem mogla reševati. Nisem vedela, kdaj sva prišli skozi sicer tako dolgočasno Mačjo hosto, kjer menda tudi o vsakem mraku straši.

Odprl se nama je pogled po zelenih rebrih in gričih, zgoraj v hosti je pa še ležal sneg. Zavila je deklica v hosto. „Zdaj pa še eno uro.“ Utihihnila je in zopet je glodal strah v tej mali duši. Če prav nerada, vendar sem hotela na vsak način prepričati otroka o prazni veri in o materini zmoti; zakaj slutila sem da otrok trpi dan za dnevom zaradi tega strahu.

„Kaj pa če bi poklicala zlato tele?“

„Bog ne daj, kaj pa mislite?“

„In bi mu dala belega kruha?“

„Saj ni živo, ampak če bi prišli tja, bi vstalo od smrti, pograbilo bi vas in vleklo s seboj pod zemljo, kjer ima en senen voz zlata.“

„Precej pojdem, če je tako; to bom bogata potlej! Pokličem ga: Zlato tele tu imaš kruha, belega, pa mi daj pest cekinov! In dal mi jih bo!“

„No, pa pojte če že ravno morate. Ampak jaz ne grem z vami. Če vas zvleče dol, pa naberite tistega suhega, svetlega zlata in kopljite jamo navzgor. Potem pa tudi meni prinesete cekinov, kaj ne? Samo čakala vas ne bom, ker me bo strah, mi jih boste pa v šoli dali. To bo lušno?“

Govorila je tako prepričevalno, da mi je bilo zopet žal razdirati, trdno sestavljeno domišljijo, ki se je utrdila Bog ve kdaj v tej mladi glavici.

„Kaj pa če bo tele hudobno in me konča?“

„Hm, boste pa umrli.“

„Ali bi ti lahko umrla?“

„Oh ne, tistega pa nečem; kdo bi potem bravke pasel in bi jih imel rad! Če pa res hočete k jami, tedaj se dobro primite za bukev, zemlja se tako globobo udaja — padli bi notri in potem — ne — mene je strah.“

Zadnjič sta bila notri Glavačev Tone in Buščev Janek; privezala sta se bila k bukvi in sta tolkla po jami. Kaj ne kako sta bila korajžna? Potem pa je spodaj zaropotalo in udala so se tla. — Dobro da sta tekla, za njima je pa tulilo zlato tele. Doma so jima dali hitro vode — če ne bi pa umrla. Sam Glavačev Tone mi je pravil tako.“

„Glavačev Tone laže!“

„Jaz ne vem; ampak zdajle pa pojdimo po prstih in čisto tiho, da naju ne sliši. Kmalu bova tam.“

„Ali naj ga pokličem?“ „Ne, ne!“

„Boš videla! Če ga ne bo, potem mi boš pa verjela, da ga ni in te ne bo več strah, kaj ne?“

„Saj se vidi zlat samo o pol noči in na vsaki ojnici tistega voza, ki je poln cekinov je prižgana luč, da se vidi daleč na okoli. Vojnice pa gledajo iz zemlje, samo zdajle podnevi se vam bodo zdele suhe veje, pravijo naša mati.“

Govorila je pritajeno — komaj sem jo razumela. Pokazala je z roko na levo in dela prst na usta. Ob poti je bila plitva jama, brlog zlatega teleta. Šibka bukev je stala ob njej.

„Zlato tele, pridi!“ Zaklicala sem na ves glas. Otrok se me je oprijel.

„Tiho, prosim tiho!“

„Zlato tele!“ Zadelo je po gozdu in zopet vse utihnilo, Zasmejala sem se. „Kje naj bi bilo zlato tele?“

„Stopim v jamo in potolčem pa preženem zlato tele, da te ne bo strašilo.“

„No pa pojte, ampak za bukev se primite, da vas ne potegne zlato tele!“

Skočila sem v jamo tolkla ob tla in klicala: „Zlato tele, zlato tele!“

Čudilo se je dekletce, vedela sem, da se maje v njeni duši domišljija napolnjena z grozopolnim spoštovanjem do neznanega. Bolelo me je, da bi bilo otroku vzetih še tistih par brezskrbnih ur o prvih letih zaradi „zlatega teleta“ in kruto sem mu kazala resnico; čeprav se mi je zdelo greh buditi dušo iz sladko težkih sanj. —

„No kje je zlato tele,“ sem se posmejala.

„Hi, hi, zdaj le ga ni; ampak, ko pojedete o mraku nazaj, vas dohiti in potem boste tekli, hi, hi, hi.“

„Zlato tele, pridi, rada bi te videla!“ Zaklicala sem — blizu pred nama pa je nekaj zaječalo. Otrok je zakričal: „Ali ne slišite, zlato tele? Mama, mama!“

Hiteli sva dalje. Tam ob bukvi na snegu je čepelo nekaj temnega.

„Poglejva, kaj je!“

„Ne, ne!“ „Pa tukaj ostani!“

„Ne, grem rajša z vami!“ Treslo se je dekletce po vsem životu.

„Oh, Tone, zakaj pa čakaš?“

„Koga kličeš?“

„Ali ne vidite Ravnikarjevega Toneta, kako čepi ob bukvi? Ha, ha! Vidiš jaz pa ne grem sama in čisto nič me ni strah!“

Zganilo se je — deček je pogledal kvišku — preplašeno so begale oči sem in tja. Hitela sem k njemu.

„Revež, ali te je zelo strah?“

„Saj ga ni, kaj ne da ga ni?“ je povpraševal deček, ko sem ga dvignila.

„Koga?“

„Zlatega teleta?“

„Vidiš Tone, pol ure si šel preje, pa sva te dohiteli, tako te je bilo strah.“

Vprašala sem ga: „Ali si vedel, da pride Ana za tabo in si vedel, kdo govori zadaj?“

„Ne, mislil sem, hm, mislil sem, da je zlato tele zadaj,“ je pristavil, „tako strah me je bilo — tako zelo strah in vsedel sem se semkaj k bukvi — —“

„Mene pa nič, čisto nič!“ „Ne laži, Ana!“ rekla sem deklici. Zasmejala se je in fant se je tudi zasmel in zaklical: „Zlato tele! Ha, ha! Saj ga ni!“ Ni ga bilo zlatega teleta več v njihovi lepi domišljiji, živel pa je še v strahovih. Tu sem imela sad svojega truda. — Odprl se je gozd — pred nami se razgrinjala dolina vsa v miru — v miru pomladnega večera. „Kako daleč še imata?“ Še deset minut!“ Ali vaju je še kaj strah?

„Nič več, saj sva skoro doma.“

Obrnila sem se in odšla hitro proti domu zakaj nastopal mrak. Mislila nisem dosti po poti.

Čutila sem le zadovoljstvo, da sem spremila otroka, da sem slišala povest o zlatem teletu in o vozu polnem suhih cekinov.

Zbližala me je povest otrokom, ki so mi bili tuji, zbližala me je gorskim klancem in hostam, zbližala me je svetu, ki mi je bil po večmesečnem bivanju tuj — popolnomo tuj; zakaj vajena sem mestnih ulic in zdelo se mi je, da bi razumela najboljše mestne otroke. Razumevamo se po nadzemskih in podzemskih bitjih, zbližavali se bomo po njihovem posredovanju in zopet bodo žarele naše oči liki odsviti onih kresov okolu katerih so se vrtele devojke in so se spajali v skrivnostno prasketanje pritenjeni glasi plamenov.

Izginile so vile in rojenice iz naših host, lučce pa se deledele; le tu in tam zatrepeče ta ali ona v rdečkasti svetlobi, da čim preje ugasne.

„Ka pa so rekli oče doma, ko si jim povedal.“

„Rekli so, da je zlato tele prav gotovo v tisti jami, ampak ljudje so neverni in kmalu ne bodo verjeli ne v Bogo ne v hudobca.“

VERA:

SPOMIN.

Pri smreki visoki stala
objeta sva oba,
le v mislih sva sanjala
otroka sva bila.
Pri smreki visoki stala
nihče ni videl nas
a luna je priveslala,
se z neba nasmejala
zardela vsa v obraz.

—a.

KRISTINA:

VEŠ TI . . .

Veš ti, kaj dan je brez solnca
in kaj brez zvezd je noč,
kaj v hrepenjenju porojen
srca je vzdih vroč?

Le kadar oči jaz v sen zatisnem
se srcu približa srce —
minil je dan brez solnca,
brez zvezd noči so prešle.

Po cestah brez cilja blodim —
po tebi stezam roke,
ljubezen je — dan brez solnca,
in noč brez zvezd — so želje.

TONEJ SELJAN:

BOLNI REZERVIST.

Napočilo je zlato junijevo jutro. Na vzhodu se je prek neba zagnala svetla lisa, kot bi mogočna roka odrezala nebo od zemlje. Nebo se je dvigalo višje in višje, a zemlja je zatemnila — in skozi to odprtino je prihajal dan. Zvezde so počasi bledele, tonile, izginjale v azurju. Takrat je sredi gorske vasice zapela tromba. „Vstan-te fant-je . . .“ Ti glasovi so se jako čudno, nenavadno razlegali preko skromnih hišic, preko nizkih slamnatih krovov in se razbežali po šumi nad vasjo.

Tiha, pokojna vas je hipoma oživela: povsod vse polno mladih fantov, vsekrižem so začeli begati vojaki; ta v samih prtenih hlačah in tanki mrežasti srajci brez rokavov, da so se videle krepke mišice, ta razoglav, drugi spet v polni opravi; kot da jih glas trombe priklical iz tal. Okrog potoka je bilo vse živo; umivali so se, zajemali vodo, pomivali posodo, šalili se, dražili, prepirali. Ej, vojaško življenje je tako lepo in bujno in zanimivo za tistega ki je gleda od strani, kateremu ni treba nastopiti, ko pride ura.

Minulo je pol ure in vojaki so stali sredi vasi v vrstah, pripravljeni za odhod. Četa pri četi, vse čilo, sveže, a vendar resno, skoro mračno; Napovedoval se jim je vroč in hud dan. Pred hišo ali med vežnimi vrati tuintam stoji vaščan in radovedno ogleduje gladke, odločne kretnje moštva ali grozeče puške ali polne, težke nahrbtnike. Iz kakega okna pogleda zvedavo deklinško oko in se spet hitro skriva v ozadje.

Tedaj se na konci vrst prikaže stotnik. Vojaki, stoje tu kot žebli. In stopa mimo vrst in pregleduje . . .

Sredi moštva zapazi vojaka, ki se mu smeje prostodušno v obraz. Pogleda ga grozeče in zarohni: „Kaj je z vami. Pozor je — zakaj se smejete?“

Že včeraj je opazil, da se mu je smejal in danes spet. Stotnika je pograbila jeza.

„Ne smejajte se! Kaj je to! — Zakaj se smeješ?“

„Ne morem se zdržati smeha,“ odgovori vojak smehljaje.

Stotnik ga pogleda pozorneje. — Ali ne gleda ta človek nekako motno, brezčutno, topo, skoro blazno . . . „Pijan je morda!“ pomisli.

„Ali si pijan?“ zarohni nad njim.

Vojak ga pogleda začudeno.

„Ne.“

„Ali si bolan?“

„Ne vem . . .“

„Pred trenutkom divji glas stotnikov postane resen, skoro mehak, ko vpraša: „Kako se pišeš?“

„Mežek.“

„Kaj si delal doma? Kakega stanu si?“

„Čevljar.“

„Odkod si?“

„Iz Šmartna na Kranjskem.“

„Toraj Kranjec! Zato, zato! — To pa vendar veš, zakaj se smeješ?“

„Ne vem.“

„Meni, kajne?“

„Nikomur.“

„Ti pojdeš v zapor, če se boš tako obnašal.“

Vojakov obraz se je zresnil, smeh je izginil, toda le za hip, tako kot se skriva les, če ga vržeš v vodo, da takoj na to tem silneje bukne na površje. Obraz je bil spet poln smeha.

„Ali si bebast?“

„Vidite, ne morem se premagati.“

Stotnik je poklical sanitejca.

„Profesor Fridrih, zapomnite si tega moža. Jutri greste z njim v Celovec v bolnišnico. — Naprej!“

Moštvo, ki je ves čas radovedno opazovalo ta prizor, se je obrnilo in začelo stopati med hišami navzgor. Tudi okarani čevljar je postal resen, ko je stopal z drugimi vred v hrib. Molče je stopal poleg tovarišev, ni se menil za njihove radovedne in tudi škodoželjne poglede.

Solnce je vzhajalo takrat na daljnem vzhodu. Začelo je upirati svoje žarke v prisojni hrib in v hrbte naših vojakov.

Mežek se je začel potiti. Bil je rejen, okrogloličan, toda rahel in neutrjen in zelo bled. Nosil je dolge, črne brke, ki so dajale njegovemu licu nek poseben, rekel bi; dostojanstven izraz. Postaven človek je bil.

Toda smeh njegov, smeh! — Ta je pokvaril vse.

Hrib na ktereга so stopali, je bil zelo strm, in kamenita steza se je vila po mnogih ovinkih semtertja. Visoko nad čevljarjem, na zgornjem ovinku je začel vojak oponašati mukajočo kravo. Ponarejal je glasove zelo naravno in tovariši so se smejali. A zdaj se čevljarjev obraz niti za hip ni spremenil. Ni se mogel posmejati. — Mož je postajal truden. Po vsem životu je bil moker od potu in po obrazu so mu lili potni curki. Gledal je v tla in videl, kako so debele kaplje padale na kamenje, kako je za četo ostajala znojna sled. Debela kaplja mu je pripolzela po nosu in obvisela prav na konci; odpihnil jo je in padla je v loku pred njim na gladek kamen. Začel je misliti na znoj in na trud vojaške službe in čudil se je, kako da se je sploh kdaj mogel smejati.

„Kaj smo mi?“ se je vprašal. „Kdo nas kaj šteje, kdo kaj ceni? Puška je vse in mi smo le bolj ali manj sposobni, premični aparati za prenašanje pušk. Puška ima svojo številko, a jaz je nimam; ona je večna, a mi smo le začasni, kmalu obrabljeni podaljšek kolbe. Mi smo tukaj, se mučimo in trpimo in vendar — čemu? zakaj? . . . Domovino varujemo . . . Ah, domovina. Domovina. Domovina je tam, kjer bomo počili. — In stotnik, kako se potega za red in za službo, s kako vneto, s kako gorečnostjo se loti učenja vsak dan znova. A jaz te službe ne morem vzeti za resno. Mi tu hodimo za njim, brez misli, brez volje, kot sužnji, To je edinole potrata časa. Mar bi ne bilo bolje, če bi sedel doma na stolčku in gradil čevlje . . .

Tako je premišljeval, in pozabil je na težo, ki ga je tlačila k tlom. Zamišljal se je v splošno „krivico“ in pri tem je pozabil da ta „krivica“ uže leži na njegovih ramah, da se mu je treba najprej samemu otresti, potem šele naj misli na druge.

Usta so mu postala suha in v prsih ga je tako čudno peklo. Rad bi se bil globoko oddahnil, toda ni mogel. Sopel je v kratkih sunkih in glava mu je postajala težka. Bilo mu je, kakor da je trdo zvezan in on bi pulil roke iz vezi, toda zaman.

* * *

Hodili so že celo uro in prišli so v temno, senčno globel in obstali. Oddih.

Čevljar se je zavalil v senco. V globeli je bila še rosa in dobro mu je del hlad. Toda tista tesnoba, v prsih se ni polehla. Tako težko je sopel roke in noge so bile trudne in v glavi je bilo tako suho in soparno. Pomislil je: Ravno tako je, kot da se zbira nevihta, v moji glavi. Misli se goste, tlačijo, temne, kot oblaki v vročini in zdajpazdaj preleti bolečina kot blisk iz enega kota možgan do drugega — in tako mi šumi in vrši po glavi kot vihar.

Rodila se je ta zavest že vsa bolna, trudna in nejasna, za hip obstala v njegovi glavi, a potem je izginila kot bi zamižal. Potem se ni več zavedal sam sebe. Vse zatvornice njegove duše

so bile odprte in sama strast in sovraštvo in divjost je napolnila njegovo srce. Pogledal je po globeli. Ne daleč od njega je sedel stotnik, brkat in zagorel in polglasno si je požvižgaval in lica so mu pri tem komaj vidno trepetala. A dalje navzdol in navzgor med grmovjem same sive uniforme in zagoreli obrazi,

Spet mu je pogled obstal na stotniku.

„Ti si že eden izmed tistih krvososov. Ti nas mučiš in zmerjaš in zaničuješ.

Stotnik se je ozrl po moštvu in opazil njegov pogled. In hipoma so njegova lica nehala trepetati.

„Rezervist Mežek!“ je zaklical.

Čevljar je planil po konci,

„Kaj se godi z vami? Vi ste bolni!“

„Ne“,

„No toraj mi stopite v vas tu spodaj po cigarete. Vidite vas?“

„Da“.

Stotnik je vzel iz žepa denarnico in mu izročil denar. „Pa hitro!“

Vas je ležala pod strmim bregom, komaj par sto korakov oddaljena, a pot do nje je bila težavna, Navzdol po strmi drči in navzgor bi bilo mogoče le po precejšnjem ovinku.

Mežek ni pokazal nikake nejevolje, takoj se je podal na pot. „To imam za moje misli,“ si je rekel. „Na ta način me bo odvadil od smeha.

A ko je bil sam, ga je spet popadla jeza. Začutil je, da se mu godi krivica.

„Vse moštvo počiva in jaz naj drvim okrog; samo zaradi stotnikove porednosti. Kako me je ta vrag pogledal, kot da mi vidi v dno srca,“ je zamrmral skozi zobe. „Ali je to pravica?“ Prišel je v vas in stopil v prodajalno. Med vrati se je še enkrat ozrl na strmino, po kateri je prišel. Na vrhu strmine, na stezi, je stal stotnik in gledal za njim. Videl ga je, stoječega v grapi med skalami, a nad njim se je razpenjalo modro nebo.

„Sedaj še gleda za mano in se smeje,“ je pomislil. „Vrag . . .“

Naročil je cigarete, stopil za vrata in nabasal puško. Potem se je spet vračal navzgor. Toda ni iskal ovinka, šel je naravnost po grapi, po kateri je prišel. In oko njegovo je zdajpazdaj pogledalo navzgor med skale, kjer je stal stotnik. Na očeh so se prikazale krvave žilice. Čutil je svojo onemoglost in vse njegovo bitje je hrepenelo po osveti. Sklep je bil storjen; sam je vzklik, rastel in dozorel v njegovi duši, ni ga gojil, ni ga zatiral, samo podal se mu je in vse se je vršilo, kar samo od sebe. Oko je merilo razdaljo med seboj in med častnikom, razum je umiral in volja se je stisnila v kot.

Samo toliko časa naj še živim, da sprožim puško,“ ta želja je polnila njegovo dušo, sicer ni mislil ne na prihodnost, ne na preteklost.

„Samo še par trenutkov!“

Plezal je po vseh štirih, nazadnje se je prijel za leskovo vejo in obsedel med kamenjem.

Začutil je, kot da bi mu težek udarec padel na glavo; in vroča kri se mu je vlila iz nosa in iz ust v naročje. Puška pa se je strkljala navzdol po melini . . .

PETER F.:

STARČEVA SMRT.

Zdravnik je stopil iz sobe. Nič se mu ni bralo na licu, njegov blede obraz z visokim čelom, se ni izpremenil pri največjih grozotah. Tedaj mu je skočil nasproti Peter. Bil je majhne postave in huljast ter jecljal je nekoliko.

„Ali je še kaj upanja? Bog daj . . .“

„Ne! Prišel sem prepozno. Lahko ga je še danes konec, lahko jutri.“

Prijel je za klobuk.

„Da bi bilo vsaj nekaj upanja. Morda je še kaj upanja?“

„Ne, ne, čisto nič ne. Bolezen je zastarela.“ Odšel je s trdim korakom ter se z dolgo postavo skoraj zadel v oboj pri vratih.

Peter je stal ko pribit pri vratih in bulil z od joka rdečimi očmi za njim. Tresla se mu je roka, ko je odprl vrata sobe, v kateri je bil bolnik. Koj za njim je stopil Lazar.

Soba je bila belo pobarvana, in po stenah so visele svete podobe in spominki na božja pota. Nad vratmi je bila pribita vejica blagoslovljene oljke, in nad njo je bil obtarček, postavljen na čast sv. Florijanu, pred katerim je gorelo v kozarcu oljčno olje. Bolnik je ležal na veliki belo pregrnjeni postelji v sredi sobe.

Peter je vstopil in ko ga je videl tako lezati, zvitega v dve gubi, razgaljenega, se mu je zdelo, da ga vidi na mrtvaškem odru. Spomnil se je trdih zdravnikovih besed. — Lahko ga je še danes konec, lahko jutri! — Prišlo mu je na jok: bil je mehkega srca in kmalu je bil ganjen.

Stopil je k postelji ter se vsedel na stol, Lazar je stal za njim. Bolnik je dremal: sem ter tja so se mu misiče na obrazu napele, in še bolj so se poznale vdrtnine in gube na izžetem licu.

Skozi odprto okno je prihajal šum z sosednega dvorišča, kjer so mlatiči mlatili grah. Ednakomerno je pel cepec in v ritmu so mlatiči upogibali in vzdigovali hrbte pod žgočim solncem. Iz daljine se je po kameniti cesti približeval voz.

Tedaj se je bolnik vzbudil; podprl se je z rokami in se vsedel.

„Ali si tukaj Peter?“

Ni odprl oči, trepalnice je imel težke kot svinec iz pod njih se mu je cedila rumenkasta tekočina dol po licu. Govoril je z težkim glasom in pri govorjenju se mu je tresla osivela brada.

Peter se je sklonil nad bolnika. Bolnik je iskal ter dotipal Petrovo glavo, in trde, koščene bolnikove roke so polzele po laseh po obrazu in dol po vratu tako, da je Petra obhajal mraz in, da so mu gomazeli mravljinca po životu. Lazar je stopil bližje k postelji ter položil roko na bolnikovo ramo. Na njegovem obrazu ni bilo žalosti, zvito so se mu smejale majhne oči. Starec se je stresel pri tem dotiklaju ter odprl s silo oči; videl se mu je napor na obraznih mišicah, ko je vzdigaval zalepljene trepalnice in tedaj te zapazil Lazarja.

Bilo je kakor, da bi se ga kdo dotaknil z električno žico: brcnil je z nogami odeje od sebe ter se vzravnal na postelji, mišice na vratu so se mu napele od razburjenosti in napora; odpiral je usta in jih zopet zapiral kakor, da bi lovil zrak; dolgo ni mogel izpregovoriti besede, samo kazal je z izsušeno roko proti vratom; slina mu je silila izmed rumenih zob ter se cedila ob straneh ust na zmršeno brado.

„Proč od tukaj, pes! Tam so vrata.“ Kričal je kakor ulovljena zver, in sline so mu grgraje polzele po izsušenem goltancu.

Cepci pod oknom so utihnili. Dve roki sta zgrabili za okvir pri oknu in kmalu za njimi se je v oknu prikazal obrasten obraz mlatiča Tomca, ki je začudeno gledal, z majhnimi očmi prizor, ki se je vršil pred njim.

„Vun pravim, pes! Zdaj prideš, ko umiram zdaj, ko si potrošil denar, ki si ga nam ukradel; mati tvoja je umrla od žalosti. Vun pravim, ali pokličem ljudi na pomoč!“

„Prosim te pojdi proč, ne draži očeta, ko je že pri kraju.“
Z negotovimi koraki je stopil Peter proti bratu in majhen se je zdel, ves reven in pohabljen; bal se je brata. Lazar je stal smehljaje pri zidu, močen in širok; Peter mu je komaj segal do prsi.

„No pa pojdem,“ se je nasmehnil ter odprl vrata.

„Zapri vrata, zakleni, da ga ne vidim,“ in stari je udaril s pestmi po postelji ter omahnil na blazino. Peter je obrnil ključ; Lazar je ostal za vratmi, vrata so bila tenka, in slišalo se je iz sobe.

Z okna je izginila glava mlatiča Tomca, mlatiči so povpraševali.

Poletno solnce je upiralo svoje žarke v sobo in risalo na tla sobe svetel pravokotnik; in razločno se je videl v plamenu solnca prah, ki se je vzdigoval od tal. Starec se je zganil na postelji ter vpri pogled v vrata.

„Ali je šel? Proč naj gre pes, naj gre od koder je prišel.“
Pljunil je na tla ter obrnil glavo proti oknu. Mlatiči so zopet mlatili, suho zrnje je odskakovalo od tal; ednakomerno se je

slišalo padanje cepcev, in mlatiči so upogibali in vzdigovali hrbte pod žgočim solncem.

„Zapri okno, pa prisedi sem.“

Peter je zaprl okno, zavlekel stol k postelji ter sedel. V sobi je bilo nekaj časa tiho; šum z dvorišča ni prihajal skozi zaprto okno, slišalo se je le sem ter tja, če je kdo krepkeje udaril po suhem stročju. Starec je težko dihal, na obrazu se mu je bral konec; sem ter tja mu je vztrepetala koža na suhem telesu.

„Peter umrl bom.“

Težke in zamolke so bile njegove besede, bilo je kakor, da bi govoril mrlič iz rakve. Velika muha se je zaganjala v zaprto okno ter butala v šipe izkaje izhoda. Suhi les omare, ki je stala v kotu je počil; zdelo se je kakor, da bi kdo s pestjo potrkal na tla. Starec se je zganil.

„Slišiš Peter? mati tvoja me kliče.“ In razjasnilo se mu je nekoliko lice, in rdečica se je prikazala na bledem obrazu.

Muha se je zaganjala z glavo proti šipam, padala ob oknu na tla, vstajala ter se zagnala zopet.

„Vse kar imam, vse bo tvoje, Peter . . .“

Lazar za vratni se je zdrznil ter napel ušesa.

„Vse: hiša in polje; kar je denarja v gotovini, tega imam tukaj v vrečici po vzglavjem.“

Z zadnjimi močmi se je muha zagnala v šipo, hoteč prostosti, hoteč zraka, in zamolklo se je čul udar trupla na steklo. Kot prožna kroglja je muha odletela od šipe ter padla na tla v prah brcaje z nogami, stresla se je naenkrat po vsem telesu ter se stegnila.

„Odpri okno, ta zrak me duši.“

Peter je vstal in odprl okno, in iz dvorišča se je zopet čulo ednakomerno udarjanje cepcev. Starec je sklonil glavo na blazino, zvil se v dve gubi in zadremal. Peter je stopil proti vratom, imel je rdeče oči, in tu, in tam mu je izpod trepalnic zdrknila solza po suhljatem licu.

„Grom po botra Minčeta, da ne bom sam, ko bo umrl.“ Prijel je za kljuko. Lazar je odskočil od vrat ter se skrnil v temen kot hodnika; koj nato so se odprla vrata, in mimo njega je odšantala pohabljen Petrova postava. Iz kota se je dvignil Lazar ter pogledal skozi okno, da bi se prepričal; Peter je izginil za oglom. Tedaj je stopil Lazar k vratom starčeve sobe, prisluškal nekaj časa, potem jih odprl, oprezno in brez šuma.

V vaški cerkvi se je oglasil zvon: zvonilo je poldne. Mlatiči so se ustavili pri delu odložili cepce, ter si brisali pot. Slišalo se je skozi okno ropotanje loncev; gospodarjeva žena je prinesla koscem kosilo. Opresno je stopil Lazar k postelji, deska je zaškrta pod njim. Starec se je zganil ter se obrnil na postelji.

„Vun pravim, Pes! Ali pokličem ljudi. Mati tvoja je umrla od žalosti.“ Bolnik je govoril v sanjah ter mahal z roko.

Mlatič Tomec pod oknom se je prekrizal: „V imenu Boga Očeta, in Sina, in svetega Duha; Bog nam blagoslovi.“

Mlatiči so se prekrizali: „V imenu Boga Očeta in Sina in svetega Duha.“ Ropot žlic in krožnikov je prihajal skozi odprto okno.

Opresno je Lazar segel pod blazino in izvlekel vrečico; srce mu je utripalo, in roka se mu je tresla, ko je odhitel po prstih iz sobe; veter, ki je vlekel skozi okno je z ropotom zaprl za njim vrata. Lazar je pospešil korake; hitel je po hodniku pretekel kuhinjo ter jo z velikimi koraki mahal po dvorišču.

V tem hipu se je prikazala starčeva suha postava na pragu. Bil je razgaljen, v sami srajci, izpod katere so mu molele od boleznj izsušene noge. Lasje so mu stali po koncu; razmršena siva brada se je zibala v vetru; mahal je z rokami ter lovil sapo z odprtimi usti, iz katerih mu je kapala kri na sivo brado in od nje na kameniti tlak.

„Moj denar, moj denar! Drž — —“

Zakrilil je še enkrat z rokami po zraku, po tem pa je padel z obrazom naprej na tla. Kokoši so se preplašene raztekle; za oglom je izginila Lazarjeva postava.

V Karlovih Vareh.

Mimica: „Poglej, mamica, tu mora biti zdravo podnebje, ko so vsi ljudje tako debeli . . .“

V sili.

Oče: „Fante, ti sicer pišeš vsaki teden in vsakokrat hočeš denar, to vendar ne gre!“

Dijak: „Prosim te, papa — človek že res ne ve, kaj naj bi vedno pisal . . .“

Nekoliko priznanj o Vydrovi otroški moki.

Martica Bojda.

Jem si Vam poslati fotografijo našega Blagoslavka, ki se živi samo od Vaše otroške moke. Gre mu v slast, služi mu v zdravje, vzbuja tek, dosedaj namreč še ni zbolel. Star je 8 mesecev ter tehta 9½ kg. in vsled navedenega Vašo moko vsakemu priporočam.

Verica Dotrčlova.

dojilo do 9. meseca, nato pa preživljalo z Vašo otroško moko. Vaš izdelek toplo priporočam.

Foukal Janez, Hejčín na Moravskem 10./7. 12: Z Vašo moko, ki ste jo nam poslali pretekli mesec, smo popolnoma zadovoljni. Dete jo uživa takoj v prvem tednu in je zdravo. Vi-

P. T. gg.: **Bojda Valentin**, Frýdek, Šlezija 16./VI. 12. Dovoljujem si Vam poslati fotografijo naše hčerke Martice z babico. Sedaj je stara eno leto in je bila življena izključno z Vašo otroško moko, ki se je dobro obnesla. Sedaj pije Vašo Vydrovko.

Brabec Ant., stav. asistent, Přestice 23./4. 12: Pošljite mi poštno obratno 3 kg. Vaše otroške moke, ki naši Babinci izvrstno ugaja. Pošljite takoj.

Čermákova M., soproga orožniškega stražmojstra v Mšenu na Češkem, 6./VII. 12: Dovoljujem si Vam poslati fotografijo našega Blagoslavka, ki se živi samo od Vaše otroške moke. Gre mu v slast, služi mu v zdravje, vzbuja tek, dosedaj namreč še ni zbolel. Star je 8 mesecev ter tehta 9½ kg. in vsled navedenega Vašo moko vsakemu priporočam.

Blagoslavek Čermák.

Dotrčlova Ema, soproga upravitelja veleposestva Hejkovice, Domousnice: Ob priliki današnjega naročila si dovolim poslati podobico naše male Verice, katero prihranjujemo z Vašo izvrstno moko že od 6. meseca. Ta se ji je tako priljubila, da jo še v sedanji starosti 1¼ leta nikakor pogrešati ne more. Prosim Vas torej, pošljite mi v kratkem 1 kg. otroške moke.

Fáno Elvira, V. Crociera 1, Terst: Blagovolite mi poslati poštno obratno 1 kg. Vaše otroške moke. Obenem pošiljam sliko svoje hčerke, katero se je

Dorica Fáno.

Bogumil Hudeček.

Miluška Jandova.

sim, pošljite nam zopet in sicer takoj 3 kg. moke.

Majer K., soproga delovodje, Dunaj XII., Steinackerg. 1. 9./VII. 12: Tudi jaz si dovolim poslati Vam sliko naše Rožice. Od 7. tedna jo prihranjujem z Vašo izvrstno otroško moko ni kakor je videti, ji gre zelo v slast.

Sedaj ji je 8 mesecev, postavlja se že povsod, zbolela nam pa še sploh ni.

Michal Ivan, krojač, Kysáč Báč, Bodr. stolica na Ogrskem, 18./VI. 12: Prosim Vas, še poslati 3 kg. Vaše otroške moke, ki tako blagodejno vpliva na našo Maričko.

Zdenička Mareš.

Pištorova Fr.,

trafikaninja v Kralupih n. Vlt. Přemyslova ul.: Vašemu narodnemu podjetju želim mnogo uspeha. Hvaležna sem Vam za Vaš izdelek, ker s pomočjo tega je ostala pri življenju naša mala hčerka, katero se sploh ni dojilo, temveč preživljalo le z Vašo moko. Zbolela ni nikdar, da-

Rožica Mayer.

deti je, da na otroka dobro vpliva, ker ima mirno spanje.

Hudeček Anna, soproga zdravnika, Bělá n. Bezdězem, 16./VI. 12: Dovoljujem si Vam poslati podobico našega vnuka, malega Vydrovčana, ki je bil že od svojega rojstva prihranjevan z Vašo dobro otroško moko in od četrtega meseca se ga pa sploh ž njo preživlja. Fotografiran je v 18. mesecu, vkljub svoji debelosti je hitro shodil in danes, predno leže k počitku, se še pošteno napije Vydrove kave. Prosim, uvrstite ga med male Vydrovčane — sicer zgleda kakor bi mu bilo 3 leta, pa mu je šele 1½ leta.

Chladek Josip, mizar, Kyškovice, 9./VII. 12: Pošljite za našo malo Libuško 3 kg. Vydrove otroške moke. Zdravnik se je sicer izrazil, da bo čudež, če vzgojimo dete, toda vendar se rada posladka z Vašo moko in je še vedno med živimi.

Jandova J., soproga tehn. uradnika v Ústí n. Orli., 2./VII. 12: Pošiljam Vam sliko naše Miluške, (fotografirana je bila v 11½ mesecu in tehtala 10 kg.) katero od 6. tedna prihranjujemo z Vašo otroško moko. Fotografija že sama jasno kaže, da ji zelo ugaja. „Vydrovo otroško moko“ vsakemu priporočam.

Krejčíkova Jozipina, Sebranice 111, Skalice-Zl. Studně, 30./VI. 12: Pošljite mi poštno obratno 3 kg. otroške moke, katera naši Vlastici tako ugaja, da jo je že spapala 9 kg. Sedaj je stara 7 mesecev, tehta 8½ kg. in ima 2 zobka. Preživljamo jo izključno z Vašo otroško moko.

Mareš Janez, gostilničar v Boguslavicah na Češkem. Pošiljamo Vam sliko naše Zdenke. Stara je 1¾ leta in je od 6. tedna življena z Vašo izvrstno moko. Pred letom je že shodila, nikdar ni zbolela in še vedno uživa Vašo moko. Pro-

Manica Pliml.

siravno je prišla na svet zelo slabotna, da smo že dvomili o njenem življenju, danes pa je zdrava kot riba in debela kot cmok.

Pliml Vaclav, strojni ključavničar, Ujezd pod Kladnom 127, 8./VII. 12: Pošiljam Vam fotografijo naše male Manice, kateri je 8 mesecev in tehta 11 kg.

Prihranjujemo jo od 2. meseca z Vašo izvrstno moko, ne da bi kdaj zbolela. Obenem naročam 3 kg. moke.

Šiftova Milađa, soproga peka, Detenice, 18./VI. 12: Pošiljam Vam podobo Vydrovčana Pepčka, ki je bil prikrmovan z Vašo izvrstno moko in danes najraje pije Vašo kavo. Pošljite i zopet običajnomnožino kave. Pepček je v 9. mes. shodil, danes je že enoleten dečko, pa še ni zbolel.

Šoukalova Fr., zasebnica, Měřín, Morava. V prilogi Vam pošiljam fotografijo svojega vnuka Lojzka Kratký, fotografira, nega v 7. mesecu. Kakor sprevedite, mu Vaša moka zelo prija. Po šestem tednu svojega rojstva jo je začel uživati in v 7. mesecu je tehtal 12 kg. ter že imel 6 zobkov. Za otroke je Vaša moka v resnici najboljša hrana in zato jo tudi vedno kar najtoplejše priporočam.

Pepček Šiftov.

Tůma Roza, Troja 134: Prosim, pošljite mi 1 kg. Vydrove otroške moke, ker brez nje, ne vem, kaj naj bi napravila z našim Vladkom.

Uhrova Ma-na, Neratovice 14, 3./VII. 12: Dovoljujem si zahvaliti za Vašo izvrstno otroško moko. Našo Manico sploh nisem dojila in naj sem ji dala kakoršnokoli jed, nobene ni prenesla; imela je neprenehoma želodčni katar do tedaj, ko je začela uživati Vašo dobro otroško

Jaromilek in Zdenička Vlk.

Miroslav Židan.

moko. Rada jo papa, dobro jo prebavi in je že precej debela.

Vlk Vaclav, pisarn. podčastn. 3. peš. polka, Těšín, Šlezija, 2./VII. 12: Pošiljam Vam naše mala Vydrovčana. Fotografirana sta: Jarmilek, ko je bil star 2 leti in 3 mes., Zdenička pa 8 mesecev. Otroka sta bila od treh mesecev življena izključno z Vašo izvrstno otroško moko. Zbolela nista nikdar, krepka sta in zdrava kot ribi. Moko vsakemu kar najtoplejše priporočam.

Židan R., urar, Krško, 11./VI. 12: Pošiljam Vam fotografijo našega Miroslava, kateremu je 1 leto in tehta 10 kg. Od 1. meseca je bil hranjen z Vašo otroško moko in nikdar ni zbolel. Zato lahko toplo priporočamo vsakemu Vašo moko kot najboljše hranilo za male otroke.

Vydrovi oblati.

Ali imate radi oblato? Ali jih rabite kot darilce, ali hočete napraviti otrokom veselje? Ali pripravljate kakšno gostijo, ali želite po nedeljskem obedu dober prigrizek? Naročite si naše oblato! Mi ne izdelujemo oblatov za trgovinski promet in takih tudi trgovinah ne dobite.

Masleni oblato so naša posebnost. Pečeni so v pravom maslu ter jamičmo, da njih izdelovanje ne rabimo nikakoršnih umetnih tolšč. Škatlja s 25 kosi stane 2 K.

Destinke nimajo imena samo po slavni naši operni umetnici, temveč tudi spominjajo na njeno slavo. Polnjeni so s sadnimi omakami. Škatlja s 40 kosi 2 K.

Desertke s pristnim češkim čebelnim medom. So zelo zdrav prigrizek. Škatlja s 50 kosi 3 K.

Naši oblato imajo edino napako, katere ne zatajimo in za katero se v naprej oprostimo in sicer to, da se ne dajo dolgo shranjevati, ker se jih vsakdo brez usmiljenja loti in na mah jih ni več.

Žalibog, primanjkuje nam prostora, da bi mogli priobčiti obščiti obširnejše razprave o posameznih naših izdelkih. Kdor jih še ni poskusil, naj si jih naroči — Vydrovi izdelki so za vsako domačijo. Pošiljatev frankiramo, če znaša naročilo več kot 6 K izvzemši „Vydrovke“, žitne kavo in „Julepa“, sadnih sokov.

Pripravno steklenico

za Vydrovo žitno kavo priporočamo vsem svojim gg. odjemalcem. Ima zabrušen zamašek, tako da se v nji kava v dolednem času sploh ne izdiši. Gre vanjo skoro cela poštna pošiljatev, ker drži 8 litrov.

To steklenico dajemo za tovarniško ceno: **2 K 20 v**, zaboječek 65 v, poštnino pa plačamo tukaj in si jo zaračunamo. Polne steklenice ni mogoče pošiljati, ker bi se razbila.

Vsebina: GUSTAV GRAŠČAN: Amulet. — FRAN BEVK: Mladi ljudje. — DR. IVO ČESNIK: Trot. — LADISLAV PREMUR: Kaj je vse mogoče. — J. PODGRAJSKI: Povodni mož. — IVAN WASTL: Iz našega življenja. — SLAVIČEK: Snubač. — M. K.: Zlato tele. — VERA: Spomin. — KRISTINA: Veš ti . . . — TONEJ SELJAN: Bolni rezervist. — PETER F.: Starčeva smrt.

Vydrovi oblati.

V zadnji številki smo prijavi razne slike mojstra Häuslerja, ki se nanašajo na naše oblato. Kako lepo je naslikal čarovnico, proroško usodo, veselega godca, ki jo zatemnjuje, in vpodobljeno ljubezen, ki ne veruje, da more na nas prežati zlo naključje. Res je, da si lahko osladimo življenje z izvrstnimi oblato in da se z njimi potolažimo. Zakaj si ne privoščite tega rajskega užitka — Vydrovih oblato? Poskusite jih, so izvrstni desert po nedeljskem obedu, pripravno pecivo za obiske, razne gostije, žeganje itd. Tak krhki izdelek se bo gotovo priljubil slednjemu gostu.

Masleni oblato so pečeni na naravnem maslu. Jamčimo, da jim ni primešano nikakšno umetno nadomestilo masla. Škatlja s 25 kosi stane 2 K.

Destin, so polnjeni s sadnim kremom in so ravno radi prijetnega okusa tako priljubljeni. Škatlja s 40 kosi stane 2 K.

Delikat, medena vrsta, polnjeni so s pravim čebelnim medom; so izvrstnega okusa, privlačnega duha, zelo krhki in vsled tega zelo okusni. Škatlja s 50 kosi stane 3 K.

Prosimo, poskusite Vydrove oblato!

Posiljite na moj račun: (Blagovilite podrtati naročene izdelke, da se izognemo pomotam.)

Kč.	Vrsta blaga	Cena		Skupaj	
		K	h	K	h
	„Vydrovke“ žitne kave	4	50		
	Otroške moke	2	40		
	Steklenico za 1 kg otroške moke	—	80		
	Juhinih konzerv, mešanih v posameznih porcijah	1	50		
	Juhinih konzerv: gobave, grahove, letne, rezančne in rižove à 3/4 kg škatlja	1	50		
	Juhinega priročka 1/4 kg steklen.	1	60		
	Oblatov maslenih škt. 25 kmā.	2	—		
	„Destinn“ „40“	2	—		
	„Desert“ „50“	3	—		
	Šumečih bonbonov „Fimbo“ škt. 50 kmā.	2	—		
	„ „ „Fimbo“ škt. 40 kmā.	2	—		
	„ „ „s sladrom“ škt. 50 kmā.	2	—		
	„ „ „Gene“ škt. 25 kmā.	1	—		
	Buhina, steklenica 1/4 kg	1	—		
	Malinovega graga steklenica	2	—		
	Borčice franc. (mlete) 1/2 kg stekl.	1	—		
	„ kremž. (zrnate) „ „	1	—		
	„Julepa“				
	Skupaj . . .				

„Vydrovke“ pošiljamo popolnoma posebej in vedno franko. Ostale izdelke pošiljamo franko le ako presega račun K 6.—. „Julep“ pošiljamo le po železnici, 50 steklenic ž franko.

Cenik:

Vydrova žitna kava posлана posebej v plát-nenih vrecích, poštlné prosta 5 kg. K	4-50
Otroška moka v zavítkách 1 kg.	2-40
Juhine konzerve (grahova, gobova, lečna, ríže va in rezančna) v škatli s 25 por-cijami	1-50
Juhini prídátek, stekl. 1/4 kg.	1-60
Šumečí bonboni »Ambo« za 5 vin. 40 kmd. za 4 vin. 50 kmd.	2-—
Sadni bonbon »Bene«, 25 kmd.	1-—
Malinovi grog	2-—
Oblati »Desert delikat« zavítek s 50 komadi	3-—
Oblati »Destin«, zavítek s 40 kmd.	2-—
Maslení oblati, zavítek s 25 kmd.	2-—
»Buhtín« v 1/4 kilogr. stekleničách	1-—
Gorčica po franc. in kremžkem náčinu po 1/2 kg. po	1-—
»Julep«, jabolčni 1/4 l. steklenica	-45
višnjevi in vinski.	-65

Pošiljatev v znesku K 6- (izvzemeš »Vydrovke« in Julepa) pošiljamo franko.

Vydrova továrna hranil, Praga VIII.

Izdajatelj in za uredništvo odgovoren: F. Vydra v Pragi VIII. — Tisk firme B. Holinke v Pragi VIII.

Ta list se ne more pošiljati kot tiskovina. Blagovolite prilepiti vedno známko za

5 vinarjev.

Naročník:

Ime:

Stan:

Kraj:

Pošta:

Železniška postaja:

Datum:

Naznanilo:

Uydrova továrna hranil

Praga VIII.
(poštlni urad Praga 22)